

FINAAL RAPPORT TUSSENTIJDSE EVALUATIE 11.11.11
BELGIË PROFGRAMMA
April 2025

Inhoudstafel

WOORD VOORAF	3
SAMENVATTING.....	4
1. INLEIDING	9
2. OBJECTIEF VAN DE EVALUATIE & EVALUATIEVRAGEN.....	9
3. METHODOLOGIE	11
3.1 METHODOLOGIE.....	11
3.2 BEPERKINGEN VAN DE STUDIE.....	12
4. BEVINDINGEN	13
4.1 DOELTREFFENDHEID & RELEVANTIE	13
4.1.1 <i>Migratie</i>	13
4.1.2 <i>Klimaat</i>	23
4.2 VERBETERPUNTEN EFFICIËNTIE EN DOELTREFFENDHEID	32
4.3 DIENSTOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING.....	35
4.4 STRENGTH IN NUMBERS	40
4.5 LEDENBETROKKENHEID.....	41
4.6 HET MONITORINGSYSTEEM.....	42
5. AANBEVELINGEN.....	44
6. CONCLUSIES	46
7. ANNEX 1. PROGRESS MARKERS THEMA KLIMAAT & MIGRATIE	50
7.1 KLIMAAT	50
7.2 MIGRATIE.....	51
8. ANNEX 2 EVALUATIEMATRIX.....	54
9. ANNEX 3 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	57

WOORD VOORAF

Voor u ligt het rapport van de tussentijdse evaluatie van het Belgiëprogramma 2022-2026 van 11.11.11 dat gefinancierd wordt door DGD. Deze evaluatie had niet tot stand kunnen komen zonder de bereidwillige medewerking van meer dan vijftig betrokkenen met verschillende achtergronden (Beleidsmakers-inclusief politici, vertegenwoordigers van 11.11.11-ledenorganisaties, andere middenveldorganisaties en medewerkers van 11.11.11).

Wij willen hen uitdrukkelijk bedanken voor de tijd die zij vrijmaakten en voor het vertrouwen dat zij ons schonken. Tijdens de interviews deelden zij openhartig hun inzichten, kennis en ervaringen.

Aan allen die hun stem lieten horen en hun engagement toonden: onze oprechte dank. Zonder jullie inbreng was dit onderzoek niet mogelijk geweest.

We hopen met deze evaluatie een bescheiden, maar betekenisvolle bijdrage te hebben geleverd aan het versterken van het programma en aan de verdere realisatie van de doelstellingen van 11.11.11.

Objectief, scope en voorwerp van de evaluatie

11.11.11 gaf de opdracht tot een tussentijdse evaluatie om de effectiviteit te beoordelen van haar geïntegreerde aanpak van communicatie, campagnevoering, beleidsbeïnvloeding en bewegingswerk in het Belgisch programma. Deze aanpak wordt toegepast op de twee meerjarenthema's: klimaat en migratie. De evaluatie richt zich op de mate waarin drie prioritaire doelgroepen in België – beleidsmakers, civiele samenleving en het brede publiek* – worden bereikt en beïnvloed.

Het doel is om inzicht te krijgen in de huidige strategie, zodat deze waar nodig aangepast kan worden tijdens de rest van het programma (2022–2026) en bij de voorbereiding van het volgende programma. De evaluatie onderzoekt ook de synergie tussen de verschillende interventievormen, en bestrijkt de periode **januari 2022 – december 2024. De volgende evaluatievragen werden geformuleerd:

- EV.1. Worden de verwachtingen aangaande doeltreffendheid en impact van de geïntegreerde aanpak ingelost en liggen de outcomes voor de thema's klimaat en migratie in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen?
- EV.2. Wat zijn de mogelijke verbeterpunten op vlak van efficiëntie, doeltreffendheid? Moeten bepaalde hypothesen herzien worden?
- EV.3. In welke mate hebben de structuren en tools voor dienstoverschrijdende samenwerking (zowel binnen België werking als de link met de internationale werking) bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere aanpak van geïntegreerde acties m.b.t klimaat en migratie?
- EV.4. In welke mate heeft de nieuwe kerngedachte “Strength in Numbers” uit de rebranding bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere netwerking van 11.11.11?
- EV.5. Hoe wordt de betrokkenheid geëvalueerd van onze leden bij de organisatie en de uitvoering van acties voor beleidsmakers en het brede publiek? Wat zijn de mogelijke verbeterpunten?
- EV.6. Is het monitoringssysteem (met progress markers bij boundary partners) afdoende om veranderingen (en contributie) te meten in het beleidswerk/ Outcome 4?

Methodologie.

De evaluatie maakte gebruik van deskstudie en kwalitatieve interviews als voornaamste methoden, met een sterke focus op datatriangulatie. De deskstudie bestond uit een systematische analyse van monitoringdata (zoals outcome mapping, progress markers, politieke contacten) en strategische documenten rond klimaat en migratie. Op basis daarvan werden mogelijke contributies en alternatieve verklaringen geformuleerd, en datahiaten geïdentificeerd die richting gaven aan de interviewfase.

In totaal werden 45 interviews afgenomen: 21 voor het thema migratie en 24 voor klimaat. De geïnterviewden omvatten medewerkers en leden van 11.11.11, alsook beleidsmakers en hun ondersteunende structuren.

Beperkingen van de studie zijn er ook. Zo verleenden bepaalde belangrijke politieke stakeholders die niet het wereldbeeld van 11.11.11 delen hun medewerking aan het onderzoek niet. Dit kan een belangrijke bias in de bevindingen veroorzaken. De evaluatoren hebben dit zoveel mogelijk proberen te remediëren door nuancerings in de bevindingen aan te brengen. Daarnaast hadden de evaluatoren graag een discourse- en sentimentanalyse uitgevoerd op de online en sociale mediacommunicatie van 11.11.11. Dit bleek echter niet mogelijk door de beperkingen van het platform Coosto, dat enkel kleine batches van informatie aankan. Hierdoor kon geen longitudinale analyse worden gemaakt. De impact hiervan op de evaluatieresultaten

wordt als gering ingeschat. Ten slotte bleek het niet mogelijk om mensen uit de beweging te bevragen, omdat de bewegingsdienst midden in een reorganisatie zat en er vrees bestond voor overbevraging van de vrijwillige achterban. De impact hiervan op de resultaten wordt eveneens als beperkt ingeschat, aangezien de evaluatie zich voornamelijk richtte op de beleidsdienst en de doelgroep beleidsmakers.

Bevindingen Doeltreffendheid & Relevantie, thema migratie

Het jaarthema migratie beschikt niet over een eigen veranderingstheorie binnen het overkoepelende Belgiëprogramma, maar werd wel voorzien van een logisch kader en hypothesen door de beleidsdienst. De vier vooropgestelde outcomes richten zich op de versterking van het draagvlak bij burgers, middenveld en beleidsmakers voor een rechtvaardig migratiebeleid, en op de capaciteiten van de interne organisatie om daartoe bij te dragen. Deze doelstellingen sluiten aan bij de veranderingspaden uit de eerdere impactstudie van ACE Europe & HIVA, die focusten op vergroting van publiek draagvlak en beïnvloeding van beleidsmakers. De invloed van 11.11.11 op het Belgische migratiebeleid is tastbaar, met concrete voorbeelden van beleidsverandering waarin de organisatie een substantiële rol speelde.

Subthema Arbeidsmigratie: 11.11.11 had significante invloed op beleidsmaatregelen genomen door de Interministeriële Conferentie in 2023, zoals verbeterde informatie voor arbeidsmigranten en bescherming tegen sociale uitbuiting. De bijdrage van 11.11.11 aan deze beslissingen werd versterkt door onderzoeksoutput, mediacampagnes en lobbywerk. In het Vlaams regeerakkoord 2024 is aandacht voor arbeidsmigranten opgenomen.

Subthema Pushbacks, Tunesië en Libië: 11.11.11 zette zich krachtig in tegen mensenrechtenschendingen aan de Europese buitengrenzen. De organisatie wordt erkend als expert op het vlak van pushbackdata en beïnvloedde het Belgisch standpunt in de EU, onder meer via parlementaire vragen en het beïnvloeden van het Frontex-bestuur. De campagne tegen de EU-Tunesiëdeal leidde tot concrete politieke respons, inclusief beleidsbrieven en parlementaire agendering. Lobbywerk richting Minister Gennez leidde tot verhoogde aandacht voor mensenrechten in de samenwerking met Libië.

Subthema Hervestiging: De beslissing om een autonome hervestigingsstructuur op te richten in 2023 wordt expliciet erkend als een beleidswinst behaald onder invloed van 11.11.11. Ook opname van hervestiging in het (voorlopige) nieuwe migratiewetboek bevestigt de impact van hun werk.

Subthema Remittances: 11.11.11 heeft het thema structureel op de politieke agenda geplaatst, met als resultaat de goedkeuring van het O-REMIT-project in 2023. De beleidsinput van 11.11.11 werd erkend als substantieel in de beleidsnota's, die de kosten van geldtransfers willen verlagen en diaspora-investeerders ondersteunen.

De evaluatoren stelden geen negatieve veranderingen vast als gevolg van het werk van 11.11.11. Tegelijkertijd wordt erkend dat 11.11.11 de dominante migratieretoriek niet heeft kunnen keren, en dat het nieuwe federale regeerakkoord fundamenteel ingaat tegen haar visie. De organisatie lijkt zich in dit gepolariseerde landschap genoodzaakt te heroriënteren van progressieve beleidsverandering naar het "voorkomen van erger".

De rol van de beleidsmedewerker migratie wordt door alle stakeholders unaniem als positief beoordeeld. Zowel leden, administratie als beleidsmakers roemen de expertise, samenwerking, inhoudelijke kwaliteit en communicatie van 11.11.11. De organisatie wordt gezien als inhoudelijk sterk, betrouwbaar en empathisch in communicatie. Politici waarderen de professionaliteit en het vermogen om bruggen te behouden, zelfs bij meningsverschillen. Wel wordt opgemerkt dat alleen politici van centrum-linkse partijen zijn geïnterviewd, wat de objectiviteit enigszins kan beïnvloeden.

De toegevoegde waarde van een geïntegreerde aanpak bij het thema migratie is beperkt zichtbaar. Wel was er sprake van goede samenwerking tussen beleid en communicatie, bijvoorbeeld bij de pushbackcampagne en rapporten. De samenwerking met de bewegingsdienst en internationale dienst is zwakker. Enkele goede

voorbeelden zijn niettemin het Netwerk Solidaire Gemeenten en campagnes met Zuid-partners, maar deze lijken ad hoc te verlopen en niet ingebed in een structurele aanpak.

Bevindingen Doeltreffendheid & Relevantie, thema Klimaat

De focus van 11.11.11 binnen klimaat ligt op klimaatrechtvaardigheid, met nadruk op klimaatfinanciering en loss and damage. Deze prioriteiten zijn verankerd in internationale COP-agenda's en weerspiegelen de visie dat geïndustrialiseerde landen een verantwoordelijkheid dragen tegenover het Globale Zuiden.

11.11.11 werkt rond klimaat voornamelijk via de Klimaatcoalitie, die een unieke en brede samenstelling kent in België. De coalitie, mede gecoördineerd door 11.11.11 en CNCD, geniet aanzienlijke legitimiteit en slagkracht richting beleid. De organisatie focust in haar beleidsbeïnvloeding op de Belgische positie in aanloop naar en tijdens COPs.

De invloed van 11.11.11 op Belgische klimaatposities is zichtbaar, met verhoogde budgetten voor klimaatfinanciering en een opening rond loss and damage. De Belgische bijdrage stijgt van 154 miljoen naar 247 miljoen euro per jaar. Hoewel het geëiste bedrag van 500 miljoen niet werd bereikt, is er sprake van substantiële vooruitgang. Minister Demir verzette zich initieel tegen loss and damage maar blokkeerde dit uiteindelijk niet.

11.11.11 kreeg erkenning voor haar expertise en inhoudelijke input, vooral door haar rol binnen de Klimaatcoalitie. Wel stootte de organisatie soms op weerstand bij conservatieve beleidsmakers, die de standpunten als te radicaal ervoeren. Tegelijk werd dit erkend als een logische positie binnen de visie op klimaatrechtvaardigheid. Op COP29 leek de verhouding met het Belgische onderhandelingssteam te verbeteren.

De beleidsmedewerker klimaat wordt breed gewaardeerd voor haar inhoudelijke expertise, coördinerend vermogen binnen de Klimaatcoalitie en strategische keuzes. De organisatie wordt erkend als sleutelspeler binnen de klimaatbeweging in België. 11.11.11 slaagt erin om Noord-Zuidperspectieven zichtbaar te maken in het debat en de media. Ze wordt gezien als stem van het Zuiden in internationale fora. Sommige beleidsmakers vinden de standpunten van 11.11.11 echter te weinig realistisch, vooral op vlak van economische haalbaarheid. Anderen benadrukken het belang van haar consistente visie.

De geïntegreerde aanpak is bij klimaat beperkt operationeel. Er zijn wel goede voorbeelden van samenwerking met communicatie (zoals COP-campagnes) en internationale partners (zoals aanwezigheid van Zuid-acteurs op COPs). Samenwerking met beweging is minder ontwikkeld, met uitzondering van DEAR-projecten met jongeren. De synergie tussen de vier interne diensten blijft vaak eerder fragmentarisch dan structureel.

Dienstoverschrijdende samenwerking

Hoewel er tools en structuren bestaan om dienstoverschrijdende samenwerking te bevorderen (zoals scrum, stuurgroepen en ad-hoc uitwisselingen), blijken deze in de praktijk wisselend effectief. De samenwerking tussen beleids- en communicatiediensten verloopt relatief vlot. De samenwerking met de bewegingsdienst en internationale dienst is minder sterk. De campagne "Mooi gezegd, nooit gedaan" en de najaar campagnes tonen aan dat geïntegreerde acties wél impact kunnen hebben, maar structurele verankering ontbreekt.

Er is potentieel voor meer impact door betere afstemming, vooral richting beleidsbeïnvloeding. Dit vergt echter sterkere strategische coördinatie, duidelijke prioriteiten en heldere taakverdeling. Synergiën worden vaak bemoeilijkt door uiteenlopende doelstellingen, interne logica's en tijdsdruk. Tools zoals het project 'Other Talk' worden erkend als waardevol en kunnen helpen om maatschappelijke polarisering tegen te gaan.

Strength in Numbers

De nieuwe baseline “Strength in Numbers” is intern bekend en wordt gezien als passend bij het DNA van 11.11.11. Extern is er minder bekendheid. Indien het concept gekoppeld wordt aan het nieuwe bewegingsmodel met decentrale, flexibele actie, kan het bijdragen aan meer efficiëntie en doeltreffendheid. De daadwerkelijke impact hangt echter af van de mate waarin dit nieuwe model effectief wordt geïmplementeerd.

Ledenbetrokkenheid

Bij migratie is er een actieve kern van ledenorganisaties die intensief samenwerken met 11.11.11. De samenwerking wordt als zeer positief ervaren, met een goede afstemming en complementariteit. Bij klimaat komt de ledenbetrokkenheid vooral tot uiting via de Klimaatcoalitie, waarin grote leden een actieve rol spelen. De betrokkenheid bij campagnes is beperkter. De leden ervaren over het algemeen een sterke wederzijdse ondersteuning en waarderen de expertise en naamsbekendheid van 11.11.11.

Het Monitoringsysteem

Het bestaande monitoringssysteem met progress markers en Excel-rapportering wordt momenteel voornamelijk ingezet voor DGD-verantwoording, maar biedt weinig ondersteuning voor intern leren of strategieaanpassing. De evaluatoren bevelen een vereenvoudiging van het systeem aan, met duidelijke focus op noodzakelijke rapportering enerzijds en leergerichte, thematische monitoring anderzijds. Zo kan meer inzicht worden verworven in de relatie tussen outputs, beleidscontacten en bereikte outcomes.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Versterk de lange-termijn-relatie met administraties

Ontwikkel naast de bestaande strategie voor parlementsleden ook een gerichte strategie voor de administraties.

Aanbeveling 2: Bied meer thematische focus en borg de expertise

Overweeg om de personele inzet op migratie en klimaat te vergroten of (bij ongewijzigde stafomvang) te kiezen voor een meer selectieve focus op prioritaire onderwerpen.

Aanbeveling 3: Versterk een ‘evidence-based’ benadering voor conservatieve partijen

Ontwikkel een verfijnde lobbystrategie gericht op beleidsmakers aan de rechterzijde van het politieke spectrum, zonder het eigen waardenkader te verloochenen.

Aanbeveling 4: Blijf vasthouden aan ‘radicale’ klimaatrechtvaardigheid, maar pas de presentatie van argumenten aan.

Beboud de kernboodschap rond internationale verantwoordelijkheid en klimaatfinanciering etc., maar wees flexibel in de manier waarop deze wordt gecommuniceerd, zeker bij moeilijke gesprekspartners.

Aanbeveling 5: Versterk de (publieke) rol van de beweging

Zet de bewegingsdienst strategisch in om het ‘beweegbare midden’ van de samenleving te bereiken en het maatschappelijk draagvlak voor een rechtvaardige migratie- en klimaatagenda te vergroten.

Aanbeveling 6: Blijf investeren in kwantitatief en kwalitatief onderzoek rond migratie en klimaat

Zet het succes van de studies (zoals die rond arbeidsmigratie-uitbuiting) verder om in reguliere publicaties die het beleids- en publieke debat voeden.

Aanbeveling 7: Bevorder gezamenlijke analyses en dossiervorming tussen diensten

Introduceer een uniforme methodiek om probleemanalyses en lobbydoelen per thema (migratie/ klimaat) aan elkaar te koppelen, zodat beleid, communicatie, beweging en internationale diensten op elkaar aansluiten. Bijvoorbeeld:

Aanbeveling 8: Vereenvoudig de monitoring en werk narratieve thematische beschrijvingen uit.

Vereenvoudig het bestaande Excel-gebaseerde systeem en zet in op een overzichtelijke en chronologische documentatie van activiteiten, outputs, outcomes en bewijzen van contributie.

1. INLEIDING

Het voorliggende rapport betreft de tussentijdse evaluatie van het beleidswerk van 11.11.11 met betrekking tot de thema's klimaat en migratie. Het evaluatierapport is als volgt opgebouwd:

- Objectief van de evaluatie (inclusief voorwerp, scope en evaluatievragen)
- Beschrijving van de methodologie
- De bevindingen op basis van documentenanalyse & interviews (Doeltreffendheid & efficiëntie, dienstoverschrijdende samenwerking, de baseline 'Strenght in Numbers', Ledenbetrokkenheid en het Monitoringssysteem)
- Een 9-tal aanbevelingen
- Conclusies.

Het rapport volgt grotendeels de opbouw die door het certificeringsproces van de Dienst Bijzondere Evaluatie (DBE) werd opgesteld. Daarom volgt het evaluatierapport ook een structuur die geleid wordt door de evaluatievragen.

2. OBJECTIEF VAN DE EVALUATIE & EVALUATIEVRAGEN

Voorwerp van de evaluatie.

In het kader van de uitvoering van het Belgisch programma legt 11.11.11 een sterke nadruk op een geïntegreerde benadering via communicatie, campagnevoering, beleidsbeïnvloeding en bewegingswerk. Met deze evaluatie streeft 11.11.11 naar het beoordelen van de effectiviteit van deze geïntegreerde aanpak met betrekking tot de twee meerjarenthema's: klimaat en migratie. Dit omvat het onderzoeken van de mate waarin de drie prioritaire doelgroepen binnen België – te weten de overheid (beleidsmakers), de civiele samenleving en het brede publiek – per thema bereikt en beïnvloed worden door een gecoördineerde en gedifferentieerde inzet van communicatie, campagnevoering, beleidsbeïnvloeding en bewegingswerk

Doelstelling.

Het voornaamste doel is om inzichten te verwerven uit de huidige uitvoeringsstrategie van de geïntegreerde aanpak "communicatie, campagnevoering, beleidsbeïnvloeding en bewegingswerk" gekoppeld aan internationale activiteiten, toegepast binnen de meerjarenthema's klimaat en migratie. Deze inzichten zullen de basis vormen voor eventuele aanpassingen in de strategie gedurende de resterende looptijd van het huidige programma 2022-2026 en bij de voorbereidingen van het volgende programma.

Reikwijdte van de Evaluatie.

De evaluatie betreft de meerjarenthema's klimaat en migratie binnen de context van het algemene Belgische programma van 11.11.11 en haar Theory of Change (ToC). Ook onderzoekt deze evaluatie de **synergie** die voortvloeit uit de geïntegreerde benadering van communicatie, beleidsbeïnvloeding, bewegingswerk en campagnevoering, en de link met internationale activiteiten. De evaluatie bestrijkt de periode van januari 2022 tot december 2024.

Evaluatievragen.

Een gedetailleerde evaluatiematrix kan worden teruggevonden in *Annex 2 Evaluatiematrix*. De vijf hoofdvragen werden als volgt geformuleerd:

- EV.1. Worden de verwachtingen aangaande doeltreffendheid en impact van de geïntegreerde aanpak ingelost en liggen de outcomes voor de thema's klimaat en migratie in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen?
- EV.2. Wat zijn de mogelijke verbeterpunten op vlak van efficiëntie, doeltreffendheid? Moeten bepaalde hypothesen herzien worden?
- EV.3. In welke mate hebben de structuren en tools voor dienstoverschrijdende samenwerking (zowel binnen België werking als de link met de internationale werking) bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere aanpak van geïntegreerde acties m.b.t klimaat en migratie?
- EV.4. In welke mate heeft de nieuwe kerngedachte "Strength in Numbers" uit de rebranding bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere netwerking van 11.11.11?
- EV.5. Hoe wordt de betrokkenheid geëvalueerd van onze leden bij de organisatie en de uitvoering van acties voor beleidsmakers en het brede publiek? Wat zijn de mogelijke verbeterpunten?
- EV.6. Is het monitoringssysteem (met progress markers bij boundary partners) afdoende om veranderingen (en contributie) te meten in het beleidswerk/ Outcome 4?

3. METHODOLOGIE

3.1 Methodologie

Het evaluatieonderzoek spitste zich vooral toe op deskresearch en kwalitatieve dataverzameling via online interviews. Deze data uit de verschillende bronnen werden vervolgens getrianguleerd (datatriangulatie).

De deskstudiefase bestond uit drie stappen. De eerste stap betreft de analyse van de monitoringdata en alle documenten/data die door 11.11.11 ter beschikking worden gesteld. De analyse van deze documenten en gegevens werd doelgericht uitgevoerd in functie van de evaluatiematrix (en eventueel breder evaluatiekader) en op een systematische manier. Uiteraard vormen ook de M&E data (in het bijzonder de outcome mapping data, progress markers, registratie van politieke contacten, outcomes & outputs), een essentieel onderdeel van de eerste stap in de deskstudiefase. In een tweede stap werden eerder strategische documenten en documenten die rechtstreeks betrekking hadden op het thema migratie en klimaat geanalyseerd. Deze documenten werden aangeleverd door 11.11.11. en bijkomend verzameld door de evaluatoren.

In een derde stap tijdens de deskfase werden mogelijke contributies en alternatieve verklaringen opgesteld naar aanleiding van de geïdentificeerde outcomes tijdens de eerste twee stappen. De datahiaten en de noodzaak voor bijkomende triangulatie van gegevens werden op basis van deze uitgebreide deskstudie fase geïdentificeerd. Deze hiaten en noden werden dan gebruikt als leidraad voor de fase van dataverzameling (interviews) dan te worden opgevuld tijdens de fase van dataverzameling bij de doelgroepen, de betrokken actoren en 11.11.11.

De dataverzameling (interviews)

In totaal werden 45 (21 interviews voor het thema migratie en 24 voor het thema Klimaat) afgenomen.

De volgende doelgroepen werden bevraagd:

- 11.11.11 medewerkers en directie
- 11.11.11 leden
- Beleidsmakers (parlementsleden en hun medewerkers, ministers en hun medewerkers/kabinetten, politieke partijen en hun medewerkers/studiediensten, administraties)

Vervolgens werden op basis van het deskresearch en de interviews alle gegevens getrianguleerd en werden de evaluatievragen beantwoord.

3.2 Beperkingen van de studie

- Bepaalde belangrijke politieke stakeholders, die niet het wereldbeeld van 11.11.11 delen, verleenden hun medewerking aan het onderzoek niet. Dit kan natuurlijk een belangrijke bias in de bevindingen tot gevolg hebben. De evaluatoren hebben dit zoveel mogelijk proberen te remediëren door nuanceringen in de bevindingen aan te brengen. Op zich is het natuurlijk een belangrijke vaststelling dat bepaalde politieke strekkingen niet worden bereikt.
- De evaluatoren hadden graag een discourse en sentimentanalyse uitgevoerd op de online/sociale mediacommunicatiegegevens van 11.11.11. Dit bleek niet mogelijk te zijn. Het platform Coosto bleek enkel in staat om kleine batches van informatie te delen waardoor een longitudinale discourse en sentimentanalyse niet mogelijk was. De inschatting op de resultaten van het evaluatieonderzoek worden eerder laag ingeschat. Het is een opendeur intrappen dat de polarisatie rond beide thema's (en subthema's), sinds de start van de implementatie van het huidige programma, alleen maar is gestegen.
- Het bevragen van mensen die zich in de beweging inzetten bleek niet mogelijk. De bewegingsdienst is volop in reorganisatie. Daarnaast werd gevreesd voor een overbevraging van mensen die zich als vrijwilliger inzetten voor 11.11.11. De impact hiervan op de resultaten van de evaluatie wordt eerder gering ingeschat, omdat het evaluatieonderzoek zich vooral richt op de beleidsdienst en de doelgroep beleidsmakers.

4. BEVINDINGEN

4.1 Doeltreffendheid & Relevantie

EV.1. Worden de verwachtingen aangaande doeltreffendheid en impact van de geïntegreerde aanpak ingelost en liggen de outcomes voor de thema's klimaat en migratie in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen?

EV.1.1. Worden de outcomes (vnl. Outcome 4) en resultaten behaald zoals voorzien (met betrekking tot Klimaat & Migratie) of zijn ze in lijn met de verwachtingen? (Effectiviteit)

EV.1.2. Zijn er (on-)verwachte positieve/negatieve veranderingen?

EV.1.3. Zijn de waargenomen veranderingen in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen. (Relevantie)

EV.1.4. Hoe werden de veranderingen bereikt en welke rol speelt/speelde 11.11.11, daarin? (contributie)

EV.1.5. Wat is de toegevoegde waarde van de geïntegreerde aanpak? (Zie evaluatievraag 5)

4.1.1 MIGRATIE

Er is geen specifieke veranderingstheorie voor het thema migratie uitgewerkt in de overkoepelende veranderingstheorie van het globale Belgiëprogramma 2022-2026. Binnen de beleidsdienst werd evenwel een logisch kader ontwikkeld bij aanvang van de implementatie van het huidige programma, met een beperkt aantal hypothesen, voor het jaarthema Migratie (naast andere jaar thema's zoals Klimaat). Het doel van 11.11.11 met betrekking tot migratie is dat het Belgische migratiebeleid de mensenrechten garandeert. Daartoe moeten vier outcomes worden gerealiseerd, namelijk het draagvlak bij burgers voor een rechtvaardig migratiebeleid is gegroeid en verhoogt de druk op het Belgische migratiebeleid (outcome 1), het draagvlak bij het middenveld voor een rechtvaardig migratiebeleid is gegroeid en verhoogt de druk op het Belgisch migratiebeleid (outcome 2), het draagvlak bij Belgische beleidsmakers voor een rechtvaardig migratiebeleid is gegroeid en verhoogt de druk op het Belgische migratiebeleid (outcome 3), en tenslotte de interne organisatie stelt 11.11.11 in staat om activiteiten te organiseren die wegen op het Belgisch migratiebeleid (outcome 4).

Deze vier outcomes liggen in lijn met de geconstrueerde Theory of Change die ACE Europe & HIVA ontwikkelden binnen het kader van de longitudinale impactstudie (periode 2018-2021). Zij identificeerden twee veranderingspaden:

1. Vergroten van Publiek Draagvlak (outcome 1 en 2) : Dit veranderingspad richt zich op het creëren van bredere maatschappelijke steun voor een humaan migratiebeleid. Dit gebeurt via campagnes, sociale media, en evenementen waarin vrijwilligers een belangrijke rol spelen. Daarnaast wordt ingezet op media-aandacht, beïnvloeding van opiniemakers en samenwerking met organisaties zoals

Vluchtelingenwerk Vlaanderen (bv. het project *Other Talk*). Omdat beleidsmakers het draagvlak als beperkt percipiëren, combineert 11.11.11 deze strategie met ‘quick wins’—concrete, haalbare beleidswijzigingen zoals hervestiging en evacuatie van migranten.

2. Beïnvloeding van Beleidsmakers (outcome 3): Dit pad focust rechtstreeks op beleidsmakers in regering en parlement. 11.11.11 zet in op agendasetting via parlementaire vragen en resoluties, en verstrekt expertise en sensibilisering aan beleidsmakers en administraties. Dit moet hun kennis over migratie vergroten en leiden tot kleinschalige beleidswijzigingen (‘quick wins’) die bijdragen aan een humaner migratiebeleid. Beide paden beogen uiteindelijk een positiever discours rond migratie en een voortrekkersrol voor België binnen Europa.

Tenslotte is het relevant om te melden dat outcome 3 voor het jaarthema migratie overeenkomt met het outcome 4 van de overkoepelende veranderingstheorie van het België-programma: *“Belgische beleidsmakers nemen internationale solidariteit mee in hun beleid”*. Voor outcome 4 werden voor alle thema’s (10 in totaal) progress markers ontwikkeld op basis van de outcome mapping methodologie. Dit was ook het geval voor het thema Migratie en Klimaat. De progress markers voor beide thema kunnen worden teruggevonden in *Annex 1. Progress Markers Thema Klimaat & Migratie*.

In deze evaluatie focussen we ons dus op de beïnvloedingsactiviteiten en outcomes van 11.11.11 op de beleidsmakers en hoe de interne organisatie (binnen 11.11.11 alsook haar ledenwerking) daartoe heeft bijgedragen.

4.1.1.1 OUTCOMES IN LIJN VAN DE VERWACHTINGEN – BEOOGDE VERANDERINGSPROCESSEN

Uit dezelfde impactevaluatie van 2021 die hierboven reeds werd aangehaald¹, blijkt dat de contributie van 11.11.11 op het regeerakkoord en de daaropvolgende beleidsnota’s met betrekking tot het thema migratie werd omschreven als *‘gematigd’*, waarbij de inbreng van 11.11.11, vooral via korte inputpapers aan het kabinet een *belangrijke, maar niet afdoende*, rol heeft gespeeld om tot progressievere standpunten te komen in het regeerakkoord en de daaropvolgende beleidsnota. Uit de impactstudie bleek verder dat bepaalde zinnen uit de inputpapers van 11.11.11, en die van haar lidorganisaties daadwerkelijk werden overgenomen in zowel het regeerakkoord als in de beleidsnota, wat wijst op een rechtstreekse invloed op het officiële beleid. Bovendien heeft de presentatie van de 11.11.11.-standpunten in het kabinet Sammy Mahdi (staatssecretaris voor migratie van 1 oktober 2020 tot 27 juni 2022) er concreet toe bijgedragen dat enkele van deze suggesties een plek kregen in de beleidsnota. Nadat Mahdi tot voorzitter van CD&V werd verkozen, volgde Nicole De Moor hem op. Haar beleidsnota lag in lijn met deze van Mahdi alhoewel enkele accentverschillen konden worden genoteerd.

De evaluatie van de bereikte outcomes hebben betrekking op de periode van 2022 tot eind 2024, dus voornamelijk de periode dat Staatssecretaris De Moor de bevoegdheid migratie onder haar hoede had.

Hieronder worden de belangrijkste bereikte outcomes van 2022 tot en met eind 2024 gegroepeerd weergegeven.

¹ ACE Europe & Hive (2022). Eindevaaluatie van de beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 – 2017-2022. Deelrapport Migratie, p.36.

Sub-Thema Arbeidsmigratie:

De vastgestelde veranderingen.

Het standpunt van 11.11.11 met betrekking toe arbeidsmigratie wordt als volgt geformuleerd: “*Vlaanderen zet in op een ruimer beleid voor arbeidsmigratie dat meer mogelijkheden biedt voor zowel laag-, midden- als hogeschoolden. De rechten van arbeidsmigranten krijgen daarin een centrale plaats. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zorgt voor een opschaling van pilootprojecten rond arbeidsmigratie.*” Tijdens de vorige programmaperiode werden enkele niet onbelangrijke beleidsveranderingen gerealiseerd, zoals de ‘single permit’ wetgeving (2019) en werden enkele pilootprojecten met Marokko (PALIM) geïmplementeerd.

Tijdens de implementatie van het huidige programma werden opnieuw stappen gezet in een betere bescherming van arbeidsmigranten. Op de IMC van 7 juli 2023 werd het volgende beslist:

De bescherming van arbeidsmigranten wordt verbeterd door hen beter te informeren over hun rechten. Duidelijke en toegankelijke informatie over arbeidsrechten wordt in meerdere talen beschikbaar gesteld op de websites van FOD Werk en de gewestelijke arbeidsadministraties, met als doel uiteindelijk één centrale website te creëren. Bij de afgifte of verlenging van een visum of gecombineerde vergunning ontvangen arbeidsmigranten een (digitale) brochure met relevante informatie.

Slachtoffers van sociale inbreuken door werkgevers krijgen voortaan 180 dagen (in plaats van 90) om een nieuwe baan te vinden, zodat zij minder terughoudend zijn om misstanden te melden. Daarnaast wordt wettelijk vastgelegd dat werkgevers de kosten (€138) van de procedure voor een gecombineerde vergunning moeten dragen.

Om voldoende huisvesting te garanderen voor werknemers die via hun werkgever worden gehuisvest, wordt onderzocht hoe deze groep beter geïdentificeerd kan worden bij de vergunningsaanvraag en hoe de informatie-uitwisseling tussen de administratie wonen en de arbeidsinspecties verbeterd kan worden.

Arbeidsmigranten krijgen de mogelijkheid om deel te nemen aan vrijwillige inburgeringstrajecten. Ook zetten de verschillende overheden zich in om de behandelingstermijnen voor gecombineerde vergunningen te verkorten en regelmatig te monitoren, zodat werknemers sneller effectief aan de slag kunnen.

Daarnaast in het Vlaams regeerakkoord van 2024 opnieuw aandacht besteed voor de rechten van arbeidsmigranten en wordt er aangekondigd dat er een loket komt waar arbeidsmigranten info krijgen over hun rechten. Het regeerakkoord blijft evenwel vooral focussen op hogeschoolde kennismigratie en middengeschoolde knelpuntberoepen.

Contributie.

De contributie van 11.11.11 op de beslissingen van het IMC omtrent een betere bescherming van de arbeidsmigranten lijkt sterk geweest te zijn. Verschillende elementen wijzen in die richting. 11.11.11, samen met andere leden van de Werkgroep Arbeidsmigratie (ACV, Fairwork België, Orbit vzw) lieten de VUB een studie uitvoeren naar de uitbuiting van arbeidsmigranten die schrijnende toestanden aan het licht brengen. De studie verscheen op 10 mei 2022 in de pers wat onmiddellijk aanleiding gaf tot een actualiteitendebat op 11 mei 2022 in het Vlaams Parlement. Vervolgens voerde 11.11.11 een intensief lobbytraject naar verschillende politieke partijen en politici in functie van de Interministeriële Conferentie (IMC) in 2022 en 2023. Er werd overleg gepleegd met de federale kabinetten van De Moor (CD&V), De Sutter (Groen!) en Dermagne (PS). De lobbyactiviteiten vonden ook plaats op het Vlaamse niveau (Kabinet Brouns, CD&V). De combinatie van onderzoek, persaandacht, parlementair debat en lobbywerk resulteerde volgens de evaluatoren tot beslissingen inzake de bescherming van arbeidsmigranten op de ministeriële conferentie die in belangrijke mate de aanbevelingen opvolgden van de studie. De studie werd trouwens expliciet vermeld in het besluit.

In Het Vlaams regeerakkoord 2024 konden de evaluatoren onvoldoende bewijsmateriaal vinden dat 11.11.11 een invloed heeft gehad op de aandacht voor de rechten van arbeidsmigranten. Het lijkt aannemelijk, rekening houdend met de trackrecord die hierboven werd beschreven, dat het input leveren aan de onderhandelaren over dit thema geleid heeft tot inclusie van het thema in het regeerakkoord.

Sub-Thema: Pushbacks / Respect voor mensenrechten Tunesië en Libië

11.11.11. verzet zich tegen de onwettige en mensenrechten schendende pushbacks en zette ook tijdens de huidige programmaperiode druk op de Belgische regering om deze problematiek van pushbacks op de Europese agenda te plaatsen. Daarbij lobbyde 11.11.11 tegen de mensenrechtenschendingen in Libië en Tunesië waarbij vluchtelingen worden opgesloten en mishandeld in gruwelijke omstandigheden. Mensenrechtenorganisaties, waaronder 11.11.11 stellen de EU mee verantwoordelijk voor deze praktijken door de akkoorden die de EU sloot met Tunesië (de zogenaamde EU-Tunesiëdeal - 16 juli 2023) en de steun aan de Libische kustwacht (sinds 2017). Binnen dit kader, monitort ook de werkwijze en werkzaamheden van Frontex (*en dat België als lid van de Raad van Bestuur van Frontex waakt over de naleving van mensenrechten in alle activiteiten van het agentschap*).

De aandacht die 11.11.11 genereert voor haar jaarlijkse pushback rapporten zijn aanzienlijk waardoor 11.11.11. door externe stakeholders, waaronder ook politici, wordt erkend als gegevensexpert op het vlak van het beschikbaar stellen van pushback data. Alhoewel de evaluatoren geen rechtstreeks verband konden vaststellen tussen de standpunten en acties van 11.11.11 en de politieke standpunten over pushback, werd door verschillende opeenvolgende ministers (Mahdi, De Moor) gesteld dat pushbacks niet geoorloofd zijn. Het kan ook worden aangetoond dat reactie vanuit de politieke wereld in reactie op de pushbackrapporten tot stand komt.² . De Moor bevestigde deze standpuntinname bij haar aantreden op 18 juli 2022.

Via drie parlementaire vragen die door 11.11.11 werden geschreven en door een parlementslid werden overgenomen, zette 11.11.11 druk op de regering om haar rol binnen de bestuursorganen op te nemen. De eis was dat de Frontex directeur Fabrice Leggeri ontslag diende te nemen of op non-actief zou worden geplaatst en dat er duidelijke criteria zou worden bepaald voor het aanstellen van een nieuwe directeur. In april 2022 diende Leggeri zijn uiteindelijk zijn ontslag in, nadat OLAF had aanbevolen om een disciplinaire procedure tegen hem te starten. Leggeri werd het volgende verweten:

- Pushbacks van migranten: Frontex zou betrokken zijn geweest bij illegale pushbacks van migranten op de grens tussen Griekenland en Turkije. Deze gevallen werden volgens de beschuldigingen verborgen gehouden voor het Europees Parlement.
- Belemmering van mensenrechtenmonitoring: Hij zou actief hebben tegengewerkt dat Frontex de verplichte 40 toezichthouders op mensenrechten aanstelde.
- Wanbeheer en interne chaos: Onder zijn leiding waren er ernstige problemen met personeelsbeheer, wervingsprocessen en gebrekkige maatregelen tegen COVID-19 binnen de organisatie.
- Onderzoek door OLAF: Het antifraudeorgaan van de EU (OLAF) deed een onderzoek naar misstanden binnen Frontex, waaronder intimidatie, machtsmisbruik en onregelmatigheden bij aanbestedingen.

11.11.11. speelde een sterk rol op Belgisch niveau door middel van lobbyactiviteiten naar het Kabinet Mahdi en verschillende Vice-kabinetten. Er werd ook een resolutie ingediend in het federale parlement (op initiatief van 11.11.11). Daarop volgden twee hoorzittingen, met deelname 11.11.11. Tijdens een van die hoorzittingen moest ook Belgische vertegenwoordiger in Frontex RvB verantwoording geven over Belgische posities.

² https://x.com/Nicole_demoor/status/1757679162729414989

Uiteraard is de contributie in het aanpakken van de mensenrechtenschendingen bij Frontex een samenspel geweest van verschillende Belgische én Europese civiele organisaties én Europese politieke fracties vooral aan de linkerzijde.

Ondertussen is Fabrice Leggeri verkozen Europees parlements lid voor Rassemblement National.

De afgelopen twee jaar heeft 11.11.11 ook sterk in gezet op de mensenrechtenschendingen die onder andere binnen het kader van de EU-Tunesiëdeal plaatsvinden. In juli 2023 sloot de Europese Unie een migratieovereenkomst met Tunesië, waarbij meer dan een miljard euro werd toegezegd ter ondersteuning van de Tunesische economie en overheidsfinanciën. Van dit bedrag was 100 miljoen euro specifiek bestemd voor het 'beheersen van migratie', met als doel de doorreis van vluchtelingen en asielzoekers naar Europa te beperken. Deze deal riep echter ernstige zorgen op over mensenrechtenschendingen. Tunesische autoriteiten arresteerden migranten en lieten hen zonder water, voedsel of onderdak achter in de woestijn, wat voor tientallen mensen fataal werd. Uiteindelijk herzag de Europese Commissie eind januari 2025 haar financieringsbeleid met Tunesië na aanhoudende rapporten over ernstige mensenrechtenschendingen. Migrant worden geslagen, opgepakt of zelfs gedood door veiligheidstroepen die de EU financiert. Toekomstige betalingen aan Tunesië - de zogenaamde Tunesiëdeal - zullen nu afhangen van de naleving van mensenrechten.

Ook hier speelde 11.11.11 een belangrijke rol (contributie) door druk te zetten op de Belgische regering. Het is moeilijk om een gewicht toe te kennen aan de relatieve contributie in de wijzigingen van het Europese beleid. Het is wel duidelijk dat 11.11.11 de Belgische regering heeft beïnvloed door volgende activiteiten (outputs):

- Brief van de Kabinet De Moor (28/07/2023) aan EU Commissaris Ylva Johansson met de vraag om respect voor de mensenrechten nauwlettend in de gaten te houden bij de uitvoering van de Tunesiëdeal. Deze brief kan in verband worden gebracht met de gesprekken van 11.11.11 met het kabinet De Moor en schriftelijke opvolgingsactiviteiten.
- Oproep, via De Standaard en VRT-radio, tot opschorting van de Tunesiëdeal en reactie van De Moor (29/07/2023).
- Lancering van een petitie tegen de Tunesiëdeal op (31/7/2023).
- Naar aanleiding van het Belgisch EU-voorzitterschap plaatst de Belgische regering de mensenrechtensituatie ten aanzien van vluchtelingen op de agenda van de werkgroep over externe aspecten van het migratiebeleid (06/06/2024).

Ook de mensenrechtenschendingen in Libië bleven de afgelopen periode op de kaart staan van 11.11.11. Verschillende geïnterviewden gaven aan dat het pleiten van meer aandacht voor mensenrechten en transparantie met betrekking tot de EU-samenwerking in Libië door Minister van Ontwikkelingssamenwerking Gennez (1/6/2024) het gevolg was van lobbyactiviteiten van 11.11.11. op het kabinet Gennez.

Sub-Thema: Hervestiging.

11.11.11. bepleitte al in het vorige programma de structurele aanpak tot hervestiging en een groter engagement van de België om het aantal hervestigingen jaarlijks te laten stijgen. Alhoewel deze belofte tijdens de vorige programmaperiode door de regering werd gemaakt, werd door het tekort aan opvangplaatsen de beloofde aantallen en stijgingen in het aantal hervestigingen niet waargemaakt en is deze quasi volledig tot stilstand gekomen.

Tijdens de huidige programmaperiode werd door de Staatssecretaris voor de oprichting van een autonome opvangstructuur voor hervestiging beslist (31/07/2023). Dit was reeds lang een vraag van 11.11.11. De

Moor gaf zelf te kennen dat ze met deze beslissing gehoor gaf aan de vraag van 11.11.11. Dit is uiteraard een zeer sterke indicatie van sterke contributie.

Daarnaast lijkt ook hervestiging te zijn opgenomen in het nieuwe migratiewetboek, waarvan de stemming in de huidige vorm door de nieuwe regering hoogst onzeker is.

Contributie.

De contributie van 11.11.11 aan het thema hervestiging en de hierboven aangehaalde elementen werd door de beleidsvoerders uitdrukkelijk erkend.

Thema Remittances

Het verlagen van transferkosten rond remittances was al tijdens vorige programma periode een belangrijk lobbytraject waarbij naar aanleiding van de verkiezingen van 2019 gepoogd werd politieke partijen te overtuigen de verlaging van de kosten van remittances op te nemen in hun partijprogramma. Het engagement om de kosten te verlagen werd vervolgens opgenomen in het federaal regeerakkoord 2020. In opvolging hiervan lobbyde 11.11.11 met het kabinet van ontwikkelingssamenwerking Ketir, DGD, IOM en Enabel voor de implementatie van dit engagement. Uiteindelijk resulteerde dit in de opstart van O-Remit project dat werd goedgekeurd door het kabinet Gennez op 1 februari 2023.

Contributie. De evaluatoren konden met vrij grote zekerheid vaststellen dat 11.11.11 een grote inbreng heeft gehad op het verstrekken van informatie van en het aanleveren van inzichten en oplossingen aan de beleidsvoerders. De nota, die vanuit de administratie, werd aangeleverd was sterk gebaseerd op cijfers en oplossingen die door 11.11.11 werden aangedragen. Uiteindelijk nam het kabinet de beleidsnota van de administratie aan.

***Het O-REMIT-project**, geïnitieerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), richt zich op het analyseren en optimaliseren van remittances, oftewel geldtransfers, vanuit België. Met een totaal van 7,03 miljard euro aan overmakingen in 2022 behoort België tot de grootste verzendlanden in Europa. Het project heeft als doel de transactiekosten onder de 3% te brengen en de Belgische diaspora te ondersteunen bij het efficiënter en kosteneffectiever versturen van geld. Daarnaast wordt onderzocht hoe deze overmakingen kunnen bijdragen aan zinvolle investeringen in de landen van herkomst.*

Een belangrijk onderdeel van het project is het verkrijgen van inzicht in de geldstromen en het gedrag van de diaspora in België. IOM zal de remittance stromen analyseren naar de twintig belangrijkste ontvangende landen, waaronder de partnerlanden van België. De verzamelde data zullen openbaar worden gedeeld om trends in kaart te brengen en de voortgang richting de kostendrempel van 3% te monitoren. Tegelijkertijd zullen surveys en focusgroepen met diasporaleden worden georganiseerd, zodat hun remittancegedrag beter begrepen wordt. De resultaten hiervan zullen vervolgens worden gedeeld met beleidsmakers om empirisch onderbouwd beleid te ondersteunen.

Naast onderzoek richt het project zich op het vergroten van bewustwording over kosteneffectieve remittances. In samenwerking met diaspora-organisaties wordt een campagne opgezet die gericht is op het informeren van de diaspora over de verschillende opties voor geldoverboekingen en de factoren die hun keuzes beïnvloeden. Door middel van workshops worden zowel verzenders als ontvangers uit geselecteerde corridors begeleid in het maken van weloverwogen keuzes over hun geldtransfers.

Een derde pijler van het project draait om het stimuleren van investeringen. In samenwerking met Zidicircle en OVO wordt een strategie ontwikkeld om diaspora-investeerders aan te trekken en hen te begeleiden bij hun eerste stappen als investeerder. Workshops zullen worden aangeboden aan geïnteresseerden en er wordt een brug geslagen tussen diaspora-investeerders en kleine en middelgrote ondernemingen in de Democratische Republiek Congo, Marokko en Senegal. Tijdens het volledige investeringstraject ontvangen zij ondersteuning, zodat hun kapitaal op een duurzame manier wordt ingezet.

Volgens recente schattingen uit 2022 blijft Marokko de grootste ontvanger van remittances uit België, met bijna 500 miljoen euro aan overmakingen. Andere landen die aanzienlijke bedragen ontvangen zijn onder meer Roemenië, Turkije, Polen, Bulgarije en Congo (DRC), samen goed voor bijna 2 miljard euro. Daarnaast behoren Algerije, China, India, Brazilië, Afghanistan, Kameroen, Irak, Tunesië en Albanië tot de vijftien belangrijkste bestemmingen voor geldovermakingen vanuit België.

Door middel van een combinatie van datagedreven analyse, bewustwordingscampagnes en investeringsondersteuning wil het O-REMIT-project bijdragen aan een efficiënter en impactvoller gebruik van remittances. Zo krijgen leden van de diaspora betere mogelijkheden om hun geld op een voordelige manier over te maken en tegelijkertijd bij te dragen aan de economische ontwikkeling van hun landen van herkomst.

De hierboven beschreven gerealiseerde outcomes zijn in lijn van de standpunten van 11.11.11. met betrekking tot het thema migratie. De evaluatoren konden niet vaststellen dat er negatieve veranderingen plaatsvonden als gevolg van de acties van 11.11.11. Gezien de positieve rol die 11.11.11 speelt in haar lobby- en advocacy-activiteiten en die erkend wordt door alle stakeholders (leden, medewerkers van politieke partijen, kabinetten en politici) is bovendien hoogst onwaarschijnlijk deze negatieve veranderingen zich hebben voorgedaan.

Alhoewel het Migratie-thema al lang binnen de Vlaamse samenleving en politieke wereld een bijzonder polariserend thema is geweest, zetten de verruwing in het debat zich de afgelopen jaren sterk door. Daardoor is het draagvlak voor de migratiestandpunten van 11.11.11 steeds moeilijker realiseerbaar geworden. 11.11.11 is er niet in geslaagd om migratieparadigma in de haar gewenste richting te laten evolueren. De extreme maatschappelijke en politieke polarisering rond het migratiethema maakt dat doelstellingen van 11.11.11 zich vermoedelijk zullen verplaatsen naar ‘het voorkomen van erger’. Het nieuwe federale regeerakkoord De Wever mag daar een illustratie van zijn, volgens de analyse van 11.11.11:

- De zwaarste schade op Europees vlak lijkt vermeden: er is geen breuk met fundamentele mensenrechten, de VN-Vluchtelingenconventie en Europese regels.
- Het regeerakkoord blijft binnen het EU-Migratiepact en ziet af van een (weinig realistisch) opt-outs scenario.
- Er wordt (tenminste in theorie) Europees werk gemaakt van meer spreading en betere ‘ontvangstomstandigheden’.
- Het wettelijk verbod op het vasthouden van gezinnen met kinderen blijft van kracht.

Niettemin bevat het regeerakkoord bijzonder veel problematisch aspecten die diametraal staan tegenover de standpunten van 11.11.11, volgens een analyse van 11.11.11:

- De regering De Wever sluit legale routes af voor mensen op de vlucht en bouwt het aantal opvangplaatsen drastisch af, wat de rechten van asielzoekers onder druk zet.
- Tal van drempels (zoals beperkingen op gezinshereniging, herziening van juridische bijstand en verslechterde opvangcondities) bemoeilijken de toegang tot rechten voor mensen op de vlucht.
- De geplande afbouw van lokale opvanginitiatieven (LOI) is volgens 11.11.11 “onbegrijpelijk”, zeker nu nog steeds asielzoekers op straat slapen.
- De regering wil op Europees niveau verantwoordelijkheid afschuiven in plaats van solidariteit te tonen (geen bijdrage aan relocations).

- De stopzetting van het Belgische hervestigingsprogramma vernietigt een van de weinige legale kanalen voor mensen die bescherming zoeken.
- Het plan om in de regio van conflictgebieden “kwaliteitsvolle opvang en bescherming” te versterken staat haaks op de drastische besparingen in ontwikkelingssamenwerking.
- Ontwikkelingssamenwerking wordt gekoppeld aan medewerking aan het Belgische terugkeerbeleid; volgens 11.11.11 betaalt de lokale bevolking de prijs van eventuele budgetschrappingen.
- 11.11.11 vreest voor “nuttige pistes” die asielprocedures kunnen externaliseren (zoals return-hubs), vergelijkbaar met de UK-Rwanda-deal of het akkoord tussen Italië en Albanië, die volgens hen niet werken.
- Er komt na twee jaar een evaluatie van het verbod op detentie van gezinnen met kinderen, wat volgens 11.11.11 het risico inhoudt op een bocht in het beleid.

De rol van de beleidsmedewerker migratie wordt unaniem door alle types van stakeholders als zeer positief ervaren. Negatieve punten, ook als er expliciet naar werd gevraagd, werden niet gerapporteerd. Hieronder geven we een kort overzicht van de positieve aspecten die per stakeholdergroep werden gerapporteerd.

Door de leden en andere organisaties

- De grote expertise op het vlak van hervestiging, de internationale dimensie van arbeidsmigratie, het in kaart brengen van de mensenrechtensituatie en pushbacks en het beklemtonen van het verband tussen belang van ontwikkelingssamenwerking en migratie wordt door alle geïnterviewde leden erkend en expliciet als sterkte beschouwd van 11.11.11
- De inhoudelijke samenwerking rond dossiers zoals hervestiging en arbeidsmigratie wordt als zeer positief ervaren. De opbouw van dossiers lijkt in gemeenschappelijk overleg te gebeuren wat sterk wordt geapprecieerd door de leden.
- De communicatie tussen de betrokken leden lijkt eerder informeel en ad hoc te gebeuren, wat sterk door de betrokken leden worden geapprecieerd. Er is een directe, transparante communicatie met veel doorstroom van informatie.
- Leden geven ook aan dat er een soort ‘natuurlijke’ complementariteit is tussen hun werk en dat van 11.11.11. (Bijvoorbeeld op het vlak van het thema arbeidsmigratie).
- Leden geven ook aan dat 11.11.11 en de betrokken organisaties elkaar acties/activiteiten ondersteunen (bijvoorbeeld door het delen van sociale mediapost)
- Leden geven aan dat ook de lobbyactiviteiten, zonder grote onderlinge concurrentie, op elkaar worden afgestemd. Dit kan gebeuren door in groep naar overleggen te gaan of dat standpunten door 11.11.11 of leden worden meegenomen bij geplande politieke contacten.
- Het feit dat 11.11.11 over een internationaal netwerk beschikt en daardoor op globale gegevens beroep kan doen (hetzij via data, hetzij via specifieke story's zoals bijvoorbeeld met de pushback) wordt door de leden al zeer waardevol en aanvullend beschouwd.
- De naamsbekendheid van 11.11.11, gepaard gaande met het feit dat 11.11.11 een achterban vertegenwoordigt, maakt het voor leden interessant om voor bepaalde lobbyactiviteiten te linken met 11.11.11.

Door de Administratie

- Sommige medewerkers in de administratie gebruiken 11.11.11 als klankbord om ideeën uit te wisselen
- 11.11.11 wordt beschouwd als een organisatie, op het vlak van migratie, met zeer grote feitenkennis en sterk analytische inbreng.
- De kennis (over feiten) over de internationale dimensie van migratie wordt sterk geapprecieerd en zorgt ervoor dat administratie luistert, maar ook actief beroep doet op 11.11.11 voor informatie (zie o.a. dossier rond remittances). De expertise wordt volgens sommige respondenten alom erkend.
- De communicatiestijl van de beleidsmedewerker migratie wordt sterk geapprecieerd. Die stijl wordt gekenmerkt door empathie zonder te beschuldigen: *‘Door vragen te stellen en feiten aan te dragen bewustwording trachten te creëren en te beïnvloeden’*
- Sommige respondenten gaven aan dat 11.11.11 niet als politiek neutraal wordt beschouwd, maar wel als politiek onafhankelijk (dus niet gebonden aan politieke partijen).

Door beleidsmakers

- Het empathisch vermogen van beleidsmedewerker migratie wordt geapprecieerd. In een specifiek geval was er tussen de medewerker en het betrokken parlementslid overeenstemming, toch stemde het parlementslid omwille van strategische redenen afwijkend van het standpunt van 11.11.11. Het feit dat de 11.11.11-medewerker hiervoor begrip kon opbrengen werd geapprecieerd. Daardoor werden geen bruggen opgeblazen en bleef het contact intact.
- De informatie-uitwisseling met (medewerkers van) politici verloopt in twee richtingen. 11.11.11 bezorgt informatie (en dossiers) aan politici, maar ook omgekeerd medewerkers van politici raadplegen ook 11.11.11 om informatie te verzamelen, om feitelijke gegevens te checken.
- De grote expertise en professionaliteit van 11.11.11 wordt erkend, vooral als het gaat over de internationale dimensie van migratie.
- De contacten verlopen zowel formeel (via vergaderingen) als informeel (korte telefoongesprekken, whatsappberichten). De bereikbaarheid en de snelle reactie worden geapprecieerd.
- Zelfs wanneer de boodschap hard kan overkomen (zoals pushback campagne en Oekraïncampagne) dan wordt dit niet als een directe aanval beschouwd. Het feit dat politici op voorhand worden ingelicht dat een campagne er staat aan te komen, maakt dat ze hun reactie kunnen voorbereiden.
- 11.11.11 wordt erkend als beweging, waardoor ze een relevante stakeholder is voor politici.
- De stijl van communiceren, overleg en discussie wordt ook door (medewerkers van) politici geapprecieerd.

Noot van de evaluator:

Interviews konden enkel worden afgenomen van vertegenwoordigers van PVDA, Groen!, Vooruit en CD&V. In die zin is bias in de bovenstaande analyse mogelijk.

4.1.1.3 TOEGEVOEGDE WAARDE GEÏNTEGREERDE AANPAK

(zie evaluatievraag 3)

4.1.2.1 OUTCOMES IN LIJN VAN DE VERWACHTINGEN – BEOOGDE VERANDERINGSPROCESSEN

In dit deel beperken we ons niet tot de outcomes stricto sensu, maar opteren we voor het analyseren van de onderliggende processen. Hiervoor gaan we eerst de context kort beschrijven en vervolgens de grote lijnen van de gebruikte strategieën voor beleidsbeïnvloeding. Dat zal ons helpen een kwalitatieve analyse te geven van de beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 op klimaat.

Contexten

11.11.11 vecht tegen klimaatonrecht. Met klimaatonrecht wordt bedoeld dat de minst geïndustrialiseerde landen het minst hebben bijgedragen tot de klimaatverandering maar de impact ervan het sterkste zullen voelen; de geïndustrialiseerde landen hebben meer bijgedragen tot de klimaatcrisis maar zullen de impact ervan minder sterk voelen. Klimaatrechtvaardigheid betekent dat de geïndustrialiseerde landen de niet-geïndustrialiseerde landen moeten bijstaan in de klimaatcrisis. Klimaatrechtvaardigheid is een rode draad in de standpunten van de beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 rond klimaat.

11.11.11 heeft verbonden aan klimaat een aantal prioritaire thema's vastgelegd, m.n.:

- Klimaatfinanciering, op nationaal en op internationaal niveau
- Loss and damage

Dit zijn thema's die ook op de COP-agenda's staan tussen 2022 en 2024. 11.11.11 linkt haar nationale en internationale klimaatthema's, daar 11.11.11 tracht de Belgische standpunten in de internationale fora (m.n. de VN-fora) te beïnvloeden.

Andere aan klimaat verbonden thema's (maar die stricto sensu buiten de scope van klimaat en dus van de evaluatie vallen) zijn:

- Natuurlijke rijkdommen
- Biobrandstoffen

Hoewel het werk op natuurlijke rijkdommen minder in de schijnwerpers staat bij het groot publiek, investeert 11.11.11 hier aanzienlijk in; het participeert actief in het Belgisch Netwerk Natuurlijke Rijkdommen op zich en volgt de EU-LAT Natural Resources werkgroep en de Raw Material Coalition op.

Klimaatfinanciering

Klimaatfinanciering heeft als doel het financieren door het Globale Noorden van projecten voor mitigatie (reductie van uitstoot) en adaptatie (aanpassing aan klimaatverandering) in het Globale Zuiden, aangezien deze landen het kwetsbaarst zijn voor de impact van klimaatverandering, waar

ze zelf nauwelijks toe hebben bijgedragen. In 2009 werd op de COP15 besloten om in 2020 tot een jaarlijkse bijdrage van de rijke geïndustrialiseerde landen aan ontwikkelingslanden te komen van 100 miljard dollar aan nieuwe en additionele financiering. Dit bedrag – dat door vele Ngo's al als ontoereikend wordt beschouwd - wordt in de realiteit echter niet behaald (behalve in 2022).

De beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 had tot doel om België ertoe aan te zetten:

1. Bij te dragen tot een verhoging van de globale klimaatfinanciering, m.n. op de COP29
2. De Belgische bijdrage – ontoereikend volgens verschillende actoren³ - te verhogen van 154 miljoen USD per jaar tot 500 miljoen USD⁴.

Loss and Damage

Ook bij loss and damage staat de focus op klimaatimpact in het Globale Zuiden. Steeds meer studies wijzen op de gigantische impact die klimaatsverandering heeft en zal hebben op de economieën en maatschappijen van ontwikkelingslanden, die nauwelijks de middelen hebben om hieraan het hoofd te bieden.⁵ Klassieke ontwikkelingshulp zal hiervoor bij lange na niet volstaan. In 2013 werd dan ook op VN-niveau besloten hiervoor een fonds op te richten genaamd loss and damage, maar dat fonds kreeg geen financiële middelen. Daar waar klimaatfinanciering over mitigatie en adaptatie gaat, gaat Loss and Damage over reparatie, reactie op impact van klimaatverandering (post). Op de laatste COPs stond loss and damage hoog op de agenda, met als doel om hier concrete budgetten voor te krijgen.

Voor 11.11.11 was het dan ook belangrijk om de Belgische positie op dit topic te beïnvloeden. Het was vooral het Vlaamse Gewest dat veel weerstand bood, en dit zou een zware invloed kunnen hebben op de Belgische positie. Voor beide topics gold dat ze ook van belang waren voor de Belgische context, dus niet alleen met het oog op de EU-positie in de COP.

Beleidsbeïnvloedingsstrategieën van 11.11.11

We onderzoeken in deze sectie in detail de beleidsbeïnvloedingsstrategieën, maar dit neemt niet weg dat er ook mobilisering geweest is rond klimaat. 11.11.11 heeft een grote belangrijke gespeeld in de klimaatmarsen, vaak in het kader van de Klimaatcoalitie (KC). De mobiliserings zijn echter zichtbaar afgenomen: de jongerenpijbelklimaatmarsen zijn gestopt (al voor het begin van dit 5-jarenprogramma) en de overige klimaatmarsen zijn minder massief geworden. In 2024 was er geen klimaatmars. De vermindering van klimaatmarsen is niet onopgemerkt gebleven; meerdere geïnterviewde beleidsmakers verwijzen ernaar en voor de Klimaatcoalitie is die afzwakking van de mobilisatie een belangrijk aandachtspunt.

11.11.11 is zeer actief geweest op beleidsbeïnvloeding rond klimaat. Het beleidswerk op bovengenoemde thema's (klimaatfinanciering, loss and damage) nam verschillende vormen aan,

³ Niet alleen het middenveld acht de huidige Belgische bijdrage te laag, ook de externe evaluatie van ADE (gefinancierd door BZ) trekt dezelfde conclusie ("Evaluation of international climate finance. How is Belgium tackling the global climate challenge in vulnerable countries?", 2021)

⁴ <https://11.be/thought-paper/klimaattop-cop29>

⁵ <https://www.mo.be/nieuws/wat-loss-and-damage-en-waarom-wordt-het-een-veelbesproken-onderwerp-op-de-volgende-klimaattop>

maar de **COP**⁶ - de jaarlijkse VN-top waar wereldleiders samenkomen om beslissingen te nemen m.b.t. klimaatsverandering - had hierin een centrale plek, en specifiek het beïnvloeden van de Belgische positie in de EU naar de COPs toe. Immers, EU-lidstaten verdedigen geen eigen standpunten in de COP maar maken deel uit van de gemeenschappelijke EU-standpunten ontwikkeld door de lidstaten in het kader van de EU. 11.11.11 had dus een sterke focus op het beïnvloeden van de Belgische posities binnen de EU met het oog op de COPs, hoewel de Belgische positie zoals gezegd ook belang had als doel op zich.

In deze processen was de **Klimaatcoalitie** voor 11.11.11 een cruciale actor, waarin 11.11.11 samen met CNCD de coördinatie van de werkgroep beleidsbeïnvloeding voor zijn rekening nam en volgens de geïnterviewden één van de meest drijvende krachten was. De meeste ondervraagde beleidsactoren en middenveldorganisaties refereerden in interviews automatisch naar de Klimaatcoalitie wanneer 11.11.11 ter sprake kwam; 11.11.11 werd door beleidsmakers en middenveldactoren dus hoofdzakelijk gezien als co-woordvoerder van de Klimaatcoalitie (samen met CNCD).

Het werken via KC is strategisch, om meerdere redenen. De coalitie is tweetalig, heeft een zeer groot aantal leden (op dit moment 90) afkomstig uit uiteenlopende sectoren (klimaat, ontwikkelingssamenwerking, mensenrechten, arbeidsrechten (vakbonden), jeugdorganisaties, ...) zowel aan Franstalige als Nederlandstalige kant en heeft een hoog en divers niveau van expertise. Dit creëert naar buiten toe (media, beleidsmakers, ...) veel legitimiteit en gewicht. Dit is uitzonderlijk, in de EU zijn er geen lidstaten met een vergelijkbare coalitie die op klimaat werkt. De diversiteit zorgt ervoor dat vele verschillende vormen van expertise van de 2 taalgroepen aanwezig zijn in één zelfde ruimte, wat bijdraagt tot inclusieve standpunten van hoge kwaliteit. De synergie tussen die sectoren en expertises geeft de stem draagvlak en kwaliteit. Buiten de coalitie zou het heel moeilijk zijn om een dergelijke mate van diversiteit van sectoren en concentratie van kennis samen te brengen. Ook heeft de KC gezien het brede ledenbestand een belangrijk potentieel op het vlak van mobilisatie, waar het met de leden ook op inzet. Naar alle waarschijnlijkheid heeft KC meer gewicht dan haar leden (11.11.11 inbegrepen) apart zouden kunnen hebben, in ieder geval naar het federale niveau toe. Wat de Gewesten betreft is deze stelling minder zeker.

11.11.11 is zoals gezegd zeer belangrijk voor de werking van de KC. Het zit in de politieke werkgroep (lead samen met CNCD) en in de kerngroep. Het op één lijn brengen van een dergelijke grote en diverse groep actoren is een enorme uitdaging. De rol van 11.11.11 hierin vraagt veel investering, maar dit is een strategische afweging geweest die gerechtvaardigd is door het potentieel van de coalitie van invloed op klimaatbeleid en als coördinatieruimte tussen middenveldactoren naar de COP toe, in 2 talen, hetgeen door 11.11.11 alleen niet te bereiken zou zijn geweest. 11.11.11 had namens de KC vooral contact met de Nederlandstalige beleidsactoren, CNCD vooral met de Franstalige, waardoor 11.11.11 aan Nederlandstalige kant vaak werd gezien als dé vertegenwoordiger van de KC.

De interviews en documentatie laten een aantal **rode draden** doorschemeren m.b.t. de **strategieën** van 11.11.11. De organisatie was zeer actief naar de beleidsactoren, zowel op formele als op

⁶ Dat zijn de jaarlijkse vergaderingen in de internationale klimaatonderhandelingen, georganiseerd door de VN, tussen de landen die het VN-klimaatverdrag van 1992 hebben ondertekend, evenals middenveldorganisaties, bedrijven en onderzoekers.

informele manier, en met een sterke focus op en rond de COPs. We krijgen de indruk dat 11.11.11 sterk vasthield aan haar agenda en standpunten van klimaatrechtvaardigheid, ook wanneer de gesprekspartner een duidelijk verschillende agenda had.

11.11.11 werkte met het **federale parlement**, waarin met parlementariërs van verschillende politieke stromingen (maar met een focus op partijen die op zelfde golflengte stonden) parlementaire vragen en resoluties werden uitgewerkt en ingediend rond klimaatfinanciering, loss and damage en biofuels. Gealigneerde parlementairen gebruikten documenten van 11.11.11/KC ter inspiratie voor hun eigen tekstvoorstellen. Er werd tussen 2022 en 2024 minder met parlementen gewerkt dan b.v.b. in aanloop naar de COP 26 eind 2021, toen 11.11.11 actief een interparlementaire resolutie ondersteunde rond klimaatfinanciering. Het individueel contact met parlementairen is vloeiend (in de 2 richtingen); het ondersteunt parlementairen rond concrete inhoudsvragen hetgeen uit de gesprekken blijkt zeer geapprecieerd te worden, maar het dient ook om zelf informatie te vergaren over de politieke contexten. Parlementairen nemen zelf spontaan contact op met 11.11.11/KC voor uitwisselingen. Een parlementariër vertelde met 11.11.11 uit te wisselen om de insteek van de COPs beter te begrijpen en dus beter te kunnen vertalen naar publieke opinie via media, om zodoende politieke druk uit te kunnen oefenen op dossiers. 11.11.11/KC heeft 2 conferenties georganiseerd in het federale parlement, ondersteund door m.n. door Groen/Ecolo (die als host optraden). Naast Groen/Ecolo had 11.11.11/KC actieve contacten en samenwerking met Vooruit en (in mindere mate) met de PvdA. Met de parlementairen aan de rechterzijde van het politieke spectrum was er minder contact. 11.11.11/KC probeerde actief contacten te ontwikkelen met de Commissie Energie, Klimaat en Milieu, ondanks ideologische verschillen met de voorzitter. Dit bleek echter niet productief.

11.11.11 had veel contact met **beleidsmakers**, zowel op politiek - als administratie-niveau en gericht naar de COP-onderhandelingsruimtes, zowel Vlaams als federaal, hoewel er duidelijk een sterkere focus was op het federale niveau. De uitwisselingen met beleidsmakers bestonden voor een deel uit formele vergaderingen, maar informele uitwisselingen (via email, telefoon, ontmoetingen) hebben ook veel plaatsgevonden, om ideeën uit te wisselen, expertise ter beschikking te stellen (11.11.11), van beide kanten poolshoogte te houden en ideeën af te toetsen. Voor beleidsmakers waren de uitwisselingen op sommige momenten nuttig als klankbord om te zien hoe het middenveld zou reageren op bepaalde voorstellen, vooral m.b.t. impact van voorstellen op landen in het Globale Zuiden. Beleidsmakers waren over het algemeen positief tot zeer positief over de uitwisselingen met 11.11.11, zagen hierin een zinvolle input voor hun werk en apprecieerden de thematische expertise van 11.11.11 evenals de kennis van politieke processen en ritmes. Deze positieve feedback kwam vooral van beleidsmakers die zich op dezelfde golflengte bevonden als 11.11.11.

Bij beleidsmakers waar minder affiniteit mee bestond (bv. het kabinet van Minister Demir) waren de uitwisselingen minder talrijk, werd de expertise van 11.11.11 erkend maar had men ook het gevoel dat 11.11.11 “onrealistische eisen stelde” en te weinig oog had voor de economische realiteit en prioriteiten van België/Vlaanderen, waardoor de uitwisselingen “minder constructief” waren. Dit gold bij momenten ook voor uitwisselingen met onderhandelingsteams, waar men soms de indruk had dat 11.11.11 “onrealistische standpunten” innam, te veel financiële verantwoordelijk legde bij de rijke geïndustrialiseerde landen, niet open stond voor een rol van de privésector en niet

kritisch keek naar de standpunten van de groep “conservatieve” ontwikkelingslanden (m.n. de LMDCs, de Like-Minded Development Countries, zoals o.a. de Golfstaten, Venezuela, Bolivia). Volgens de geïnterviewden bemoeilijkte dat de dialoog. Tegelijkertijd stelden de geïnterviewden ook dat dat nu eenmaal de rol was van 11.11.11 en dat er sprake was van politieke coherentie, aangezien de posities van 11.11.11/KC in overeenstemming waren met het concept van klimaatrechtvaardigheid.

Overigens richtte 11.11.11 zich ook specifiek op **vice-kabinetten** (de kabinetten van de vice-ministers), wat een zinvolle strategische keuze was.

Op de **COPs** wordt ondanks de lange pre-COP voorbereiding ter plekke nog steeds erg veel beslist, zoals op de laatste COP rond het financieringsdossier; het blijft dus een belangrijk moment voor invloed op internationaal klimaatbeleid. De Belgische delegatie had hierin een strategische rol, aangezien het voor de EU op bepaalde tekstvoorstellen de eerste drafts uitwerkte en vaak mede-onderhandelaar was. De Klimaatcoalitie was op de COPs volgens de geïnterviewden zeer actief aanwezig via haar vertegenwoordigers 11.11.11 en CNCD. De delegatie had een open houding naar het middenveld toe, die aanwezig mocht zijn op de dagelijkse update-ontbijten, belangrijke momenten voor toegang tot informatie. 11.11.11/KC maakte hier uitgebreid gebruik van; het deed mee aan die ontbijten en gebruikte die momenten voor uitwisselingen met de onderhandelaars. Tijdens de COPs had 11.11.11/KC veel ontmoetingen met leden van de Belgische delegatie waaronder ook parlementairen, met een focus op Nederlandssprekende actoren terwijl CNCD meer contacten had met Franstalige actoren. Aangezien 11.11.11/KC in hetzelfde hotel zaten als de Belgische delegatie waren er ook hier vele informele contacten. De avonden werden gebruikt voor verdere uitwisselingen en feedback. Verder was 11.11.11/KC actief in allerlei side-events, o.a. in het ondersteunen van een side-event (uitnodigen sprekers uit het Zuiden) van Amnesty International op de COP29. 11.11.11/KC gaf veel en vaak feedback aan de Belgische delegatie op tekstvoorstellen wanneer die gedeeld waren. 11.11.11 speelde ook een rol (zonder de lead te hebben) op het finale perscommuniqué van het middenveld.

11.11.11/KC was ook betrokken – hoewel in mindere mate – bij de talrijke internationale meetings tussen COPs in (**technical expert dialogues** en het **ad hoc program**) over klimaatfinanciering; het was niet ter plekke maar droeg wel bij via de CAN (Climate Action Network, het Europese klimaatnetwerk). 11.11.11/KC was in contact met de onderhandelaars rond deze meetings voor uitwisselingen over agenda's en standpunten. Ook was 11.11.11/KC betrokken en aanwezig bij de jaarlijkse Bonn-sessies (**subsidiary bodies**) in juni, die dienen voor voorbereidende akkoorden in aanloop naar de COPs (maar niet over klimaatfinanciering). Ook deze strategische momenten volgde 11.11.11/KC dus op.

11.11.11 is altijd aanwezig in een panel in de jaarlijkse **stakeholderdialoog** in aanloop van de COPs, georganiseerd door BZ. 11.11.11/KC organiseert zelf een jaarlijkse post-COP terugkoppeling (**recap**), zoals bv. in december 2024 in de Senaat. Dit zijn zinvolle momenten ter voorbereiding en ter analyse na afloop, waar agenda's worden versterkt en lessen worden getrokken.

Uiteindelijk heeft 11.11.11 meer ingezet op het **federale niveau** dan het **Vlaamse**, o.a. omdat het moeilijk ging zijn om grote resultaten te behalen op het Vlaamse niveau. Hier zal echter een analyse moeten worden gemaakt van de voor – en nadelen van die keuze.

Buiten de typische genoemde klimaatruimtes en – dynamieken werkt 11.11.11 ook via andere ruimtes waar klimaat minder centraal op de agenda staat, zoals bv. de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO).

Outcomes

De outcomes van de klimaatstrategie van 11.11.11 zijn als volgt.

Outcome 1:

Strategie wordt ontwikkeld voor de komende 3 jaar (mogelijke pistes die onderzocht worden: rechten van de natuur, klimaatmigratie, alternatieven) gebaseerd op de bestaande personae.

Outcome 2:

Inwoners zijn geïnformeerd rond de internationale dimensie van klimaatonrecht en zijn hoopvol.

Outcome 3:

Belgische beleidsmakers nemen beslissingen in lijn van onze aanbevelingen over klimaat of natuurlijke rijkdommen.

Outcome 4:

Organisaties besteden aandacht aan de internationale dimensie van de klimaatcrisis en van de klimaattransitie in hun publiek en politiek werk.

In het kader van deze evaluatie kijken we vooral naar Outcome 3 en 4, die verbonden zijn aan politiek werk en Klimaatcoalitie.

Hierboven hebben we de klimaatmobilisaties benoemd en de beïnvloedingsstrategieën beschreven van 11.11.11. Het werd duidelijk dat 11.11.11 qua beleidsbeïnvloeding zeer actief was naar beleidsmakers toe, op verschillende manieren en op verschillende subthema's, vaak namen KC. Hieronder geven we een bondig overzicht van belangrijkste resultaten die we in het kader van de beleidsbeïnvloeding kunnen noteren en die bijdragen tot Outcomes 3 en 4, hoewel het uiteraard moeilijk is om de exacte contributie van 11.11.11 hierin te bepalen.

- 11.11.11 heeft zoals eerder vermeld fors ingezet op de Belgische bijdrage aan **Klimaatfinanciering**. Er werd een verhoging gevraagd van een jaarlijkse Belgische bijdrage van 154 miljoen USD naar 500 miljoen. Dit bedrag was gebaseerd op een serie studies rond een “gewenste” nationale bijdrage.
 - De uitwisselingen omtrent de verhoging van de Belgische bijdrage tot klimaatfinanciering bleken minder inhoudelijk te zijn dan verwacht, ook al omdat de Ministers grotendeels achter het idee van een verhoging stonden. Het kwam

daarom meer naar het zoeken naar beschikbare fondsen. De discussies over klimaatfinanciering werden dus eigenlijk begrotingsdiscussies, zoektochten naar budgettaire opportuniteiten, meer dan inhoudelijke discussies over visies. De voorstellen van 11.11.11 om ETS-middelen te gebruiken lagen moeilijk op Belgisch politiek niveau.

- Uiteindelijk is het Belgische bedrag van klimaatfinanciering substantieel verhoogd, hoewel minder dan op voorhand gevraagd, nl. naar 247 miljoen.
- Minister Demir was in het begin tegenstander van **loss and damage**, maar uiteindelijk heeft ze het niet geblokkeerd. Wallonië en het federale niveau hebben ook bijgedragen, hoewel met een klein bedrag. Het betekent echter wel een opening, wat een belangrijke stap is naar toekomstig politiek werk.
- **COP 29:**
 - De VN-doelstelling voor klimaatfinanciering door leden (NCQG, New Collective Quantified Goal) is verdrievoudigd: het core-bedrag van 100 miljard USD per jaar is verhoogd naar 300 miljard USD per jaar (dit gaat in vanaf 2035). België heeft zich daar niet tegen verzet.
 - Het globale bedrag kan via privé-actoren stijgen tot 1,3 biljoen USD⁷
 - Dit betekent dat vermogende ontwikkelingslanden (Golfstaten, China, ...) nu ook formeel kunnen bijdragen
 - De Belgische bijdrage stijgt zoals gezegd van 150 miljoen USD tot 247 miljoen USD per jaar.
- De KC heeft haar toegang tot **media** versterkt, en m.n. aan Nederlandstalige kant. Volgens een aantal geïnterviewden bronnen wordt klimaat traditioneel minder gedekt door de Vlaamse media dan de Franstalige, maar de dekking aan Vlaamse kant is de laatste 2,5 jaar gestegen. De oorzaken hiervan zijn in deze evaluatie moeilijk te onderzoeken, maar het is te veronderstellen dat de kwaliteit, sterke aanwezigheid (bv. op de COPs) en de communicatiedienst van 11.11.11 hierin een rol hebben gespeeld. De communicatiedienst van 11.11.11 levert hieraan een belangrijke bijdrage, hetgeen overigens ook geldt voor de communicatiediensten van bepaalde leden van 11.11.11.

4.1.2.2 HOE WORDT DE ROL VAN 11.11.11 BEOORDEELD

Hier bekijken we hoe de rol van 11.11.11 wordt beoordeeld door middenveld en beleidsactoren. Wanneer we over 11.11.11 spreken, gaat het in sterke mate specifiek over de klimaatbeleidsmedewerker, aangezien zij deze processen leidt in naam van 11.11.11. De klimaatexpertise (wat betreft beleidsbeïnvloeding) van 11.11.11 bevindt zich grotendeels bij deze persoon.

Een aantal van de elementen hieronder zijn in het voorgaande al benoemd.

⁷ <https://www.government.se/articles/2024/12/new-climate-finance-goal-adopted-at-cop29/>

Zoals reeds besproken nam 11.11.11 de beslissing haar beleidsbeïnvloeding op klimaat vooral via **KC** uit te voeren en hierin een centrale rol te spelen, in binoom met de CNCD (elke koepel voor zijn taalkant). Deze keuze kan beoordeeld worden als zeer strategisch, vanwege het hierboven beschreven profiel van de KC dat expertise, kracht en legitimiteit samenbrengt.

De **rol** die 11.11.11 in KC speelt is tijdsintensief maar **cruciaal**; dit wordt expliciet erkend door de geïnterviewden, zowel middenveld als beleid. 11.11.11 brengt in deze rol volgens de geïnterviewden een enorme **thematisch expertise** in, op het vlak van Noord-Zuidrelaties, klimaatfinanciering, loss and damage, maar ook kritieke mineralen (cruciaal in het debat rond energietransitie). Een dergelijk niveau in kennis is redelijk exceptioneel, en de kadering ervan in een Noord-Zuidperspectief maakt het nog pertinenter. De geïnterviewde beleidspersonen leggen ook de nadruk op het goede technisch begrip van de politieke beslissingsprocedures en de ritmes van politieke positievorming. Deze expertise komt niet alleen tot uiting in vergaderingen, maar ook bv. in evenementen, zoals het panel in de stakeholderdialoog georganiseerd door BZ in aanloop van de COPs.

11.11.11 co-coördineert de politieke werkgroep. Deze groep is met zijn 15-20 leden groot voor een strategische groep en bovendien zeer divers, hetgeen de coördinatie ervan tot een complexe oefening maakt. 11.11.11 en CNCD hebben de verantwoordelijkheid de groep te voeden met relevante input om kennis en capaciteiten te versterken en zodoende bij te dragen tot optimale kwalitatieve beslissingen van de groep en doen dit op efficiënte wijze. Ook hebben 11.11.11 en CNCD de verantwoordelijkheid deze diverse groep **op één lijn** te brengen, hetgeen gezien de onderlinge institutionele verschillen een uitdaging is. Mensenrechten, arbeidsrechten, kinderrechten, Noord-Zuidrelaties, klimaat en milieu kunnen tegenstrijdig zijn, conflicten zijn niet uitgesloten. Het zoeken naar gemeenschappelijke delers, met het oog ook op de Belgische en internationale politieke agenda's, vereist specifieke kwaliteiten en houdingen. Bovendien moeten de beslissingen en standpunten van de politieke groep vervolgens gedragen worden door de 100 overige leden. 11.11.11 (met CNCD), hetgeen ook een enorme uitdaging is. De geïnterviewde leden zijn zeer tevreden met het werk, het lukt inderdaad om gemeenschappelijk lijnen uit te stippelen.

Voor KC/11.11.11 is het uiteraard cruciaal dat klimaat, de COPs en het Belgische beleid voldoende in de **media** komen om het maatschappelijk draagvlak voor verandering en politieke druk te verhogen. Zoals hierboven beschreven, lukt het 11.11.11/KC inderdaad om dit te bereiken. De beleidsmedewerker Klimaat komt inderdaad steeds meer in de media en volgens geïnterviewden op overtuigende wijze. Dit ondanks de context die moeilijk is, met veel persoonlijke kritiek, beledigingen en soms dreigementen, m.n. op Twitter (X).

Buiten het bovengenoemde wordt ook benadrukt dat de positie van 11.11.11 als **Noord-Zuidorganisatie** duidelijk zichtbaar is, uiteraard in de inhoud die 11.11.11 geeft aan klimaatrechtvaardigheid maar ook door plaats te geven aan stemmen uit het Zuiden in evenementen en met journalisten. Hierboven werd een side-event benoemd van AI op de laatste COP, maar 11.11.11 heeft ook bv. pre-COP een event georganiseerd met Vlaamse journalisten waarbij Filipijnse organisaties deelnamen. Een aantal geïnterviewden stellen dat 11.11.11 het Globale Zuiden naar de debatten haalt, ook bv. rond grondstoffen. Ook een aantal beleidsmakers vond het cruciaal dat de stem van het Zuiden gehoord werd in het debat.

Het inzetten op de COP en tussenliggende meetings wordt door beleidsmakers gezien als een strategische juiste keuze.

Een aantal beleidsmakers vindt dat 11.11 “extremistische” en onrealistische standpunten inneemt die niet bijdragen tot constructieve dialoog. Dit gebeurt vooral wanneer de standpunten verschillend zijn.

4.1.2.3 TOEGEVOEGDE WAARDE GEÏNTEGREERDE AANPAK

In het werk van 11.11.11 op klimaat lijkt de geïntegreerde aanpak (de intersectie tussen de 4 domeinen, bijdragend tot beleidsbeïnvloeding) geen zeer grote rol te spelen. Er wordt weliswaar nog steeds gemobiliseerd (een klimaatmars per jaar, behalve in 2024), maar mobiliseren wordt steeds moeilijker (dit wordt bevestigd door de KC), de jeugd is gestopt met haar spijbelmarsen en de media besteden er minder aandacht aan dan een aantal jaar geleden. Via het DEAR-project wordt met jongeren gewerkt (zie elders in dit rapport). Zoals in 5.3 beschreven, levert de internationale dienst ook input voor beleidsbeïnvloeding en communicatie (voorbeelden van klimaatagenda's en – acties in het Zuiden, m.n. rond grondstoffen), maar de link met beweging is niet sterk. De motor van de geïntegreerde aanpak m.b.t. klimaat lag in de afgelopen periode dan ook bij de beleidsbeïnvloedingsdienst. Beleidsbeïnvloeding heeft communicatie regelmatig gevoed, de communicatie van 11.11.11 rond klimaat is dan ook actief hetgeen zeker toegevoegde waarde gehad heeft. Maar dat is eigenlijk geen voorbeeld van geïntegreerde aanpak, aangezien het hier slechts over 2 diensten gaat.

De najaarscampagne is waarschijnlijk het enige duidelijke voorbeeld van geïntegreerde aanpak rond klimaat (2 opeenvolgende keren), aangezien alle diensten hierbij betrokken zijn. Of het toegevoegde waarde heeft naar invloed op beleid in een vraag. We kunnen wel veronderstellen dat het voor Vlaamse beleidsmakers belangrijk is om te zien dat er rond klimaat wordt gemobiliseerd. Het is echter moeilijk om in te schatten in welke mate de najaarscampagne daadwerkelijk invloed heeft uitgeoefend op politieke standpunten. Het wordt niet expliciet benoemd door beleidsmakers, hoewel een aantal beleidsmakers wél expliciet vermeldt dat publieke opinie en mobilisatie rond klimaat (bijv. klimaatmarsen) een zekere invloed kunnen hebben op bepaalde beslissingen.

4.2 Verbeterpunten efficiëntie en doeltreffendheid

EV.2. Wat zijn de mogelijke **verbeterpunten** op vlak van **efficiëntie, doeltreffendheid**? Moeten bepaalde **hypothesen** herzien worden?

EV.2.1. Zijn er **verbeterpunten** in de geïntegreerde aanpak vast te stellen zodat de doeltreffendheid wordt vergroot? (Op basis van de bevindingen onder evaluatievraag 1)

EV.2.2. Dienen er aanpassing te worden gemaakt over de Veranderingstheorie en/of hypothesen?

Deze evaluatievragen omvatten ook een aantal aspecten inzake geïntegreerde aanpak. Deze worden behandeld onder de evaluatievraag 5 die expliciet betrekking heeft op de dienstoverschrijdende aanpak.

In deze paragraaf hebben we het dus vooral over de mogelijke verbeterpunten inzake doeltreffendheid & efficiëntie en mogelijke aanpassingen die nodig zijn in (de hypothesen) van de veranderingstheorie.

Het beeld naar efficiëntie en doeltreffendheid verschilt naar gelang of het thema klimaat of migratie gaat. De context voor beide thema's is echter gelijklopend, namelijk een grote scepsis over hoe het klimaat- en migratiethema beleidsmatig dient te worden benaderd. Centrum en centrum-linkse partijen leunen dichterbij de visie en vooropgestelde verandering van 11.11.11, terwijl politieke partijen aan de rechterzijde van het politieke spectrum eerder kritisch en weigerachtig staan om mee te stappen in de argumenten en beleidsvoorstellen van 11.11.11. Het succes van de beleidsbeïnvloeding hangt dan samen met de politieke kleur van de bevoegde ministers (wat natuurlijk niet verwonderlijk is). De verminderde politieke aandacht voor mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking bij in de politieke wereld gaat gepaard met een sterke polarisatie van beide thema's bij grote delen van de bevolking. De polariserende wisselwerking tussen politiek en bevolking is geen gunstige omgeving om gunstige beleidsveranderingen te realiseren. Daarbovenop valt te verwachten dat de mensenrechten de resterende periode van het huidige programma sterk onder druk komen te staan als gevolg van geopolitieke onzekerheid en chaos. Ook deregulering op het vlak van klimaatmaatregelen en overregulering van migratie vormen een bijkomende bedreiging voor de doelstellingen van 11.11.11. De uitdagingen voor 11.11.11 zijn dan ook enorm.

De verbeterpunten en aanbevelingen die de evaluatoren hieronder schetsen moeten niet als dwingende actiepunten worden geïnterpreteerd, maar eerder beschouwd worden als mogelijke actiepunten.

Verbeterpunten

- Positief is de nieuw ontwikkelde strategische nota “*Engagement Strategie: Een Energieke en Betrokken Parlementaire Aanpak*” waarin een vrij gedetailleerde strategie en aanpak naar parlementsleden wordt beschreven. Het verdient de aanbeveling om ook een gelijkaardige strategisch nota/aanpak te ontwikkelen die gericht is op administratie. Deze mensen werken

vaak zeer lang op éénzelfde thema en leveren vaak direct advies aan kabinetten en ministers. Het opbouwen van langdurige duurzame contacten met de administratie kan bijzondere mogelijkheden bieden voor beleidsbeïnvloeding.

- Eén van de grootste en moeilijkste uitdagingen voor 11.11.11. is om betere toegang te krijgen tot beleidsmakers aan de rechterzijde van het politieke centrum. De standpunten van 11.11.11 en deze partijen liggen vaak (te?) ver uit elkaar. Een van de mogelijke strategieën zou kunnen zijn om binnen deze partijen individuen te identificeren die *leunen in de richting van* de standpunten van 11.11.11. Het inzetten op nog meer *evidence-based advocacy*, specifiek naar deze moeilijker te bereiken doelgroepen, zou dan een aanvullende strategie kunnen zijn. De evaluatoren begrijpen echter dat evidence-based argumenten steeds moeilijker ingang vinden en dat sterke polarisatie in het de media en sociale media eerder een belemmering zijn om aan evidence-based advocacy te doen. Niettemin mag dit 11.11.11 er niet van weerhouden om gefundeerde argumenten te blijven ontwikkelen. Dit houdt ook in een specifieke reflectie in over hoe 11.11.11/KC radicaal kan blijven maar tegelijk de conservatieve partijen te overtuigen van de nood aan transitie, wetende dat die actoren minder gevoelig zijn voor argumenten als bvb. internationale solidariteit en aanpassingen aan levensstijlen maar meer open staan voor m.n. economische en technologische argumenten en gezondheid (economische groei, maar ook koopkracht en individuele gezondheid). Dat betekent ook nadenken over gebruikte bronnen in documenten (instellingen die geciteerd worden, wetende dat bij deze actoren bvb. de Wereldbank en het IMF meer legitimiteit hebben), externe experts, plaats privésector in het discours (bvb. bedrijven die pro-transitie zijn), in-/met welke media, met welke politici (bepaalde ex-politici hebben veel legitimiteit aan rechterzijde en staan in zekere mate open voor het 11.11.11-discours), ... 11.11.11/KC hebben daar al stappen in gezet, maar gezien de politieke ontwikkelingen bevelen we aan deze reflectie nog sterk te verdiepen.
- Zowel het thema migratie als het thema klimaat worden door slechts één medewerker getrokken. Dit heeft een aantal evidente nadelen. De opgebouwde kennis, vaardigheden en netwerken worden te weinig onderling gedeeld. Tijdens de interviews bleek dat langdurige duurzame contacten een zeer grote troef zijn voor informatie-uitwisseling maar ook om partijstandpunten en beleidskeuzes te beïnvloeden. De evaluatoren stelden ook vast dat er te weinig kennisdeling plaatsvindt. Dit valt grotendeels te verklaren door het zeer uitgebreid aantal thema's waarop de beleidsdienst inzet. De vraag dringt zich op of 11.11.11 niet meer thematische focus dient aan te brengen en inzet van middelen op het thema migratie en klimaat dient te verhogen. Dit zou dan de mogelijkheid bieden om bijvoorbeeld ook meer in te zetten op het Vlaamse niveau, waar klimaat meer en meer een belangrijk aandachtspunt is en uiteraard in samenwerking & samenspraak met de leden van 11.11.11. Een andere strategie zou kunnen zijn dat de aanwezige expertise (kennis/netwerking) beter wordt gedeeld en gedocumenteerd.
- 11.11.11 heeft ervoor gekozen zich meer te concentreren op het federale niveau dan op het Vlaamse Gewest. Dit is een bewuste keuze geweest, o.a. vanwege de moeilijkere politieke situatie in Vlaanderen en dus lagere kans op resultaat (een soort efficiëntie-afweging). Wanneer 11.11.11 in interactie was met Vlaamse beleidsmakers (inzake klimaat bijvoorbeeld), was dat vaak in naam van KC. Dit heeft 11.11.11's aanwezigheid op het Vlaamse politieke niveau en het publieke en politieke debat verminderd en het tegengewicht op klimaat in Vlaanderen waarschijnlijk verminderd.
- Specifiek voor het thema klimaat: Naar conservatieve beleidsactoren toe werd de agenda en het discours van klimaatonrecht aangehouden, hetgeen volgens betrokkenen beleidsmakers de dialoog bemoeilijkte. Het is uiteraard te verantwoorden dat 11.11.11 haar standpunten niet verandert naar gelang de gesprekspartner. Maar de manier van het presenteren van voorstellen en analyses (gekozen bronnen, experts, de keuze om wel of niet voorbeelden van privébedrijven die progressief naar klimaat kijken aan te halen, ...) kunnen het omgekeerde

effect bereiken. De uitdaging is dus hoe 11.11.11 in die situaties radicaal kan blijven maar toch proberen de andere kant van de tafel voor zich te winnen in de plaats van meer af te schrikken. 11.11.11/KC hebben daar al stappen in gezet, maar gezien de recente politieke ontwikkelingen denken we dat punt sterker verdiept kan worden. Het gaat erom de radicaliteit niet te verliezen, maar wel na te denken over hoe de boodschap over te brengen op een manier die makkelijker geaccepteerd kan worden door conservatieve beleidsmakers, zonder dat de inhoud wordt afgezwakt. Daarnaast stelden een aantal beleidsactoren dat 11.11.11/Klimaatcoalitie richting de COPs te “radicale” (of “conservatieve”) standpunten verdedigde (soms beschreven als standpunten van de LMDC) en te weinig flexibiliteit toonde, hetgeen volgens hen dialoog bemoeilijkte. Op de COPs werden bepaalde bijdrages van 11.11.11/KC op tekstvoorstellen als te radicaal beschouwd, wat volgens de geïnterviewden niet bevorderend werkte voor het bouwen van bruggen tussen standpunten. Dit werd vooral in Dubai zo gevoeld (COP 28). Op de COPs was 11.11.11/Klimaatcoalitie vaak zeer sterk aanwezig bij het onderhandelingsproces voor opmerkingen en vragen, hetgeen door sommige geïnterviewden soms als negatief werd ervaren (weinig begrip voor de zware agenda van de onderhandelaars), hoewel er uiteraard ook begrip was voor de rol die het middenveld moet spelen. Deze houding werd door onderhandelaars in de laatste COP echter minder sterk gevoeld en dat werd gewaardeerd, er leek een beter evenwicht te zijn ontstaan in de verhoudingen tijdens de COP 29.

- Er zijn weinig uitwisselingen met Belgische beleidsmakers over het soort klimaatprojecten die België in het Zuiden zou kunnen financieren in het kader van klimaatfinanciering (bijvoorbeeld energietransitie, aanpassen voedselsystemen, waardeketens, ...), terwijl er hier wel vraag naar is. De initiatieven die België financiert in het Zuiden in het kader van klimaatfinanciering worden over het algemeen positief onthaald door het middenveld, maar de Belgische autoriteiten zouden hier toch graag meer voorstellen en feedback over krijgen, om zeker te zijn dat deze gefinancierde initiatieven maximale relevantie, impact en duurzaamheid zouden hebben. 11.11.11 kan hierin uiteraard een rol spelen als gesprekspartner en klankbord, zou bv. reflectie en dialoog kunnen lanceren onder leden of in de KC om met relevante voorstellen te komen voor deze projecten, en op deze manier vermijden dat de klimaatfinanciering van België te versnipperd en one-shot zou worden, hetgeen een reëel risico is. De thematiek en het moment zijn cruciaal, dus de middelen moeten goed worden aangewend; de expertise van 11.11.11, haar leden en eventueel KC zijn hierin cruciaal.
- Er werd niet met **interparlementaire resoluties** gewerkt (tussen de 3 parlementen) hoewel dit invloed kan verhogen. Op het einde van het voorgaande programma had 11.11.11 een interparlementaire resolutie gelanceerd met geallieerde parlementariërs. Een dergelijk initiatief is niet eenvoudig maar heeft in theorie een reikwijdte die in bepaalde situaties impact kan verhogen. In dit programma heeft 11.11.11 deze strategie nog niet toegepast. Het zou zinvol zijn om deze optie op de radar te houden in het vervolg van het programma. Dit vraagt uiteraard om coördinatie met actoren op Vlaams, Waals en federaal niveau.

4.3 Dienstoverschrijdende samenwerking

EV.3. In welke mate hebben de structuren en tools voor dienstoverschrijdende samenwerking (zowel binnen België werking als de link met de internationale werking) bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere aanpak van geïntegreerde acties m.b.t klimaat en migratie?

EV.3.1. *Welke tools en structuren voor dienst overschrijdende samenwerking bestaan er m.b.t. klimaat en migratie? (Zowel in België, als de link met de internationale samenwerking)*

EV.3.2. *Zijn deze tools en structuren **effectief** voor beleidsverandering op het vlak van zowel klimaat als migratie? Is er een onderscheid te maken tussen beiden? (sphere of influence?)*

EV.3.3. *Zijn deze tools en structuren **efficiënt** voor beleidsverandering op het vlak van zowel klimaat en migratie? Is er een onderscheid te maken tussen beiden?*

EV.3.4. *Welke verbeterpunten en aanbevelingen kunnen worden geïdentificeerd/geformuleerd.*

De evaluatoren hebben geen formeel overzicht gevonden van de tools maar in de interviews kwamen elementen van tools naar boven, hoewel het woord tools niet specifiek werd gebruikt. De geïnterviewden benoemden vooral de volgende ruimtes en dynamieken (die gezien zouden kunnen worden als tools) die de dienstoverschrijdende aanpak (geïntegreerde aanpak) op klimaat en migratie zouden moeten bevorderen:

- Het **directiecomité** waar alle directeurs in zetelen. Dit is geen operationeel orgaan. De belangrijkste functie van het directiecomité is om de strategische lijnen uit te zetten en te bewaken.
- De **scrum**, komt in principe wekelijks samen, met als deelnemers 4 directeurs (algemeen directeur, directeur communicatie, directeur beweging, directeur beleid), mediaverantwoordelijke en soms andere personen. Dit is een vergadering waarin snel beslissingen kunnen worden genomen over communicatie als reactie op de dagdagelijkse gebeurtenissen. De terugkoppeling naar de diensten is uiteraard cruciaal evenals de absorptiecapaciteit van de diensten. De scrum heeft ook als doel om de publieke communicatie tussen de verschillende diensten te stroomlijnen.
- **Stuurgroep** Migratie en stuurgroep klimaat & grondstoffen, komen elk in regel maandelijks samen. Meerdere niveaus zijn hierin vertegenwoordigd, er is altijd minstens één directeur aanwezig en één communicatiemedewerker die specifiek verantwoordelijk is voor het thema migratie en klimaat. Deze ruimte heeft tot doel strategisch (aanpak, actieplan, KPIs, ...) en operationeel na te denken over het werk op klimaat en migratie.
- Daarnaast zijn er ad-hoc uitwisselingen tussen specifieke diensten, voornamelijk tussen beleid en communicatie. Dat zijn uitwisselingen zijn organisch ontstaan en hebben vooral tot doel om tot de effectiviteit van de (publieke) communicatie en beleidsbeïnvloeding te vergroten.
- Voor klimaat, call tussen beleidsteam en regiokantoren, 3 keer per jaar, om de Noord-Zuidlink te versterken en beleid en partners indien mogelijk en gewenst af te stemmen. Dit is niet zo gemakkelijk gezien de verschillen in contexten, maar soms worden er raakvlakken gevonden.

Door de meeste geïnterviewden werd terecht opgemerkt dat het dienstoverschrijdende geen nieuwe aanpak is. Het is in zekere mate altijd deel geweest van de visie van 11.11.11 en één van de sterktes

van de organisatie; er is altijd al kruisbestuiving geweest of gezocht en vormen van coördinatie tussen de verschillende diensten hebben altijd bestaan. Het linken van Noord-Zuid, communicatie inschakelen voor beleidsbeïnvloeding, de basis informeren en sensibiliseren en bij momenten inschakelen voor invloed op publieke opinie en beleidsmakers, dit alles is niet nieuw. Alleen is nu in het kader van dit 5-jaren programma besloten om die aanpak explicieter te maken, om te trachten de meerwaarde ervan te verhogen en dus ook te meten.

Dat een goed functionerende geïntegreerde aanpak invloed op beleid kan verhogen lijkt evident, en de impact van een geïntegreerde aanpak gaat in theorie verder dan alleen invloed verhogend: beleidsbeïnvloeding + media + mobilisatie beweging + fondsenwerving heeft alles weg van een systemische deugdzame cirkel, die zowel mogelijke outcomes als zichzelf kan versterken (wat weer positieve invloed heeft op outcomes, enz.). Zoals een geïnterviewde beleidsactor “percipieerde” : *“Dat we nu al jaren geen klimaatmarsen meer zien (sic) heeft invloed op wat we op beleid kunnen bereiken. De politiek ziet dat klimaat geen prioriteit meer is voor de mensen dus gaat de politiek het klimaat ook niet meer sterk verdedigen.”* Beweging en communicatie erover heeft invloed op beleidsbeïnvloeding. Terwijl successen qua beleidsbeïnvloeding de beweging ook weer kunnen versterken en voor meer fondsenwerving zorgen.

In welke mate de dienstoverschrijdende samenwerking heeft gefunctioneerd, met het oog uiteindelijk op beleidsbeïnvloeding, wat in zekere zin het uiteindelijk doel is, was moeilijk vast te stellen door de evaluatoren. Voor zover de evaluatoren konden vaststellen, verloopt er een vrij gestroomlijnde samenwerking tussen de communicatie- en de beleidsdienst, die goed op elkaar zijn lijken afgestemd. De linken en samenwerking tussen de bewegingsdienst en de beleidsdienst lijken moeilijker te zijn geweest afgelopen periode, door de lange afwezigheid van een Directeur Beweging. Op dit moment lijkt de bewegingsdienst een nieuw elan te hebben gevonden, onder leiding van een nieuwe directeur, maar is het te vroeg om te beoordelen of de bewegingsdienst een versterkende rol zal kunnen spelen in het beleidsbeïnvloedende werk van 11.11.11. De internationale dimensie van het werk van 11.11.11 wordt door verschillende geïnterviewden als een sterke meerwaarde beschouwd. Verschillende stakeholders doen beroep op de gegevens en kennis van 11.11.11 omtrent ontwikkelingen (en bijvoorbeeld mensenrechtenschendingen) buiten Europa of aan de Europese buitengrenzen. De evaluatoren konden echter geen nauwe werkrelatie vaststellen tussen de internationale dienst en het beleidswerk (dit geldt minder voor klimaat, zoals we later zullen zien).

Hieronder geven we een overzicht voor zowel het thema Migratie en het thema klimaat van concrete samenwerkingen tussen de verschillende diensten:

- Klimaat heeft in ieder geval een plek gekregen in de **bewegingsdienst**, m.n. via het DEAR-project (2 DEAR-projecten tussen 2020-2024) waarin met jongeren rond klimaat werd gewerkt. Jongeren werden op klimaat geïnformeerd, gesensibiliseerd, getraind en gemobiliseerd. Er werden events georganiseerd met hogescholen, universiteiten, een installatie in Bozar, een klimaat chat met influencers, de Youtubereeks “klimaatprivilege”, er werd een traject doorlopen met 70 jongeren in Brussel via Globelink, en nog vele andere activiteiten. Klimaat kreeg dus een plek in het bewegingsluik. Daarentegen, of de bewegingsdienst van haar kant rond klimaat andere diensten voedt (bv. de beleidsdienst) is minder zeker. De bewegingsdienst lijkt minder

direct betrokken te zijn bij het thema migratie, alhoewel ook hier een goed voorbeeld kon worden geïdentificeerd, namelijk het Netwerk van Solidaire Gemeenten waar de bewegingsdienst, samen met andere organisaties een belangrijke rol in heeft gespeeld. Het Netwerk van Solidaire Steden en Gemeenten is een initiatief van 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Caritas International België, Amnesty International Vlaanderen en Beweging.net, dat 31 lokale besturen ondersteunt bij het organiseren van opvang en begeleiding voor mensen op de vlucht. Lokale overheden kunnen hierin een rol spelen, maar stuiten soms op praktische uitdagingen. Dit netwerk biedt een platform waar steden en gemeenten ervaringen en strategieën kunnen uitwisselen over opvang, begeleiding en financiële steun, onder begeleiding van de organiserende partners en met de expertise van VVSG. Gemeenten die toetreden, maken deel uit van een Lerend Netwerk, waarin zij kennis en aanpakken delen om hun beleid verder te ontwikkelen. Daarnaast maakt een groter netwerk het mogelijk om signalen door te geven aan de federale overheid over de initiatieven die lokale besturen nemen en de uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Deelname aan het netwerk faciliteert samenwerking tussen lokale besturen en biedt hen toegang tot gedeelde expertise en praktijkervaring.

- Ook in **campagne** (dat nu geen dienst meer is maar binnen één dienst met fondsenwerving en communicatie zit) neemt **klimaat** plaats in. Klimaat stond in 2022 en 2023 centraal in de najaarscampagne, en daar ligt ook een link met fondsenwerving. Uit de interviews kunnen we concluderen dat de najaarscampagne wel bedacht is met het oog op invloed op beleid, rond belangrijke actualiteit. Er wordt sowieso een link gemaakt met de COP, aangezien de najaarscampagne en de COPs praktisch samenvallen. Terwijl klimaat toch geen gemakkelijk thema is voor de campagnes, gezien de kritische houding van de Vlaamse politiek rond het thema en de dalende betrokkenheid van burgers. Campagne heeft ook een link met de Zuideind, aangezien in campagnes activisten (of andere burgers) uit het Zuiden vaak aan het woord komen, en met beleidsbeïnvloeding. Zo kwam eind december 2024 een Filipijnse klimaatactiviste aan het woord in een campagneactiviteit in België, en is zijn met Vlaamse jongeren en politici gaan praten. Ze zoeken naar gamechangers in campagnes, zijn daarvoor ook veel een deel extern ondersteund. Ook de dagdagelijkse communicatie speelt uiteraard een cruciale rol in het werk van 11.11.11 op klimaat. De afdeling moet strategie en discours ontwikkelen rond beleidsbeïnvloedingsdoelen, zoals bv. in 2024 rond de klimaatfinanciering waarvan 11.11.11 de Belgische bijdrage naar 500 miljoen USD per jaar wilde brengen en de 100 miljard USD per jaar op de COP29 wilde doen respecteren en indien mogelijk verhogen. Rond die doelstellingen heeft de afdeling communicatie veel activiteiten ontwikkeld, o.a. naar Vlaamse journalisten. Over het algemeen nemen de COPs een belangrijke plaats in in de communicatiestrategieën. Hiervoor zijn uitwisselingen met m.n. de beleidsdienst cruciaal. De communicatiedienst coacht ook de woordvoerders van 11.11.11 op momenten dat er rond klimaat gecommuniceerd gaat worden. Een praktisch probleem bij de COP is dat het samenvalt met de najaarscampagne. De stuurgroep is de belangrijkste ruimte om beslissingen te nemen over de articulatie tussen diensten, maar die lijkt nog niet zeer duidelijke richtlijnen aan te geven naar communicatie rond klimaat. Het zijn dan ook meer de directe uitwisselingen met de klimaatverantwoordelijke die de lijnen uitzetten voor communicatie. Communicatie zou het verlengde moeten zijn van de beleidsbeïnvloeding, wanneer nodig een reactieve buzz tweewegbrengen, maar zover is het nog niet.
- **Een succesvolle campagne rond het thema migratie** (en meer bepaald de pushbacks was de campagne *'Mooi gezegd, nooit gedaan'* (8-21 mei 2023)). De campagne bekritiseerde de kloof tussen politieke retoriek en de harde realiteit waarmee vluchtelingen en asielzoekers worden geconfronteerd. De campagne was breed opgezet met een weldoordachte strategie bestaande uit drie fasen: bewustwordingsfase, betrokkenheidsfase en conversie fase (waarbij verantwoordelijkheid werd geëist van beleidsverantwoordelijken). Deze campagne was zeer

succesvol en kreeg bijzonder veel media-aandacht en aandacht op sociale media. De campagne leidde er ook toe dat de beleidsmedewerker door het Kabinet van de staatssecretaris van Asiel en Migratie werd uitgenodigd voor een gesprek. Binnen dit kader moeten ook de pushback rapporten van 11.11.11 worden gesitueerd die sedert een drietal jaar worden naar buiten gebracht door 11.11.11. Ook bij deze externe communicatie, die elk jaar veel media-aandacht trekt werd een grote coördinatie tussen de beleidsdienst en de communicatiedienst vastgesteld. Verschillende stakeholders geven aan dat de samenwerking tussen communicatie en de beleidsdienst bijzonder vlot verlopen.

- De **Internationale dienst** heeft klimaat duidelijk op haar agenda staan. Het is de focal point voor de stuurgroep Klimaat en natuurlijke rijkdommen. Veel van de partners werken op klimaat en grondstoffen, doen daar advocacy op. Er wordt duidelijk getracht om het internationale op de radar te krijgen van de overige diensten, maar voor de overige diensten bleven de partners en hun verhaal, realiteit en alternatieve voorstellen toch abstract en soms moeilijk te begrijpen. Daarom is er in 2024 een dienstreis georganiseerd met de stuurgroep (2 personen van elke dienst, en ook 2 directieleden). In 2022 zijn verschillende directieleden ook op een dienstreis naar het Globale Zuiden gegaan, met hetzelfde doel: dat alle diensten de lokale realiteiten in het Globale Zuiden, de partners en hun agenda's (m.n. hun alternatieve voorstellen) beter begrijpen om zo tot een betere geïntegreerde aanpak te komen. Volgens een aantal deelnemers was de reis toch een soort eyeopener die tot een versterking van de stuurgroep heeft geleid. De **samenwerking tussen beleid en de internationale dienst** is vrij organisch. De beleidsdienst vraagt soms expliciet aan de Internationale dienst om cases aan te reiken, bv. naar een COP toe. De Internationale dienst volgt het EU-LATnetwerk op haalt daaruit inspiratie i.v.m. actoren in Latijns-Amerika op klimaat en grondstoffen, die voor de beleidsdienst nuttig kunnen zijn. Wanneer partners hier komen, nemen deze normaliter altijd deel aan bezoeken aan beleidsmakers, zoals bijvoorbeeld begin 2024 het geval was met milieuactivisten uit Peru. 11.11.11 ondersteunt de deelname van partners uit het Zuiden aan COPs; hiervoor gebeuren uitwisselingen tussen de beleidsdienst en de internationale dienst.

Op **loss and damage** hebben dienstoverschrijdende dynamieken blijkbaar redelijk goed gewerkt. De articulatie tussen diensten is voorbereid geweest: in combinatie met beleidsbeïnvloeding zijn er Kenyaanse activisten naar België gehaald, die deel hebben uitgemaakt van beleidsbeïnvloeding en gelinkt zijn aan de klimaatmars, die ook gekoppeld was aan de beweging. Dit alles is gemediatiseerd, waardoor loss and damage gesocialiseerd werd bij de bredere bevolking.

Op **mijnbouw en grondstoffen** is geprobeerd de geïntegreerde aanpak te gebruiken, maar dat bleek niet eenvoudig. De internationale dienst maakte een cartografie van partners het Zuiden, maar die hadden uiteraard verschillende veranderingsstrategieën hetgeen de articulatie Noord-Zuid bemoeilijkte. Die veranderingstheorieën en de “taal” van de communicatie – en bewegingsdiensten waren ook weer verschillend (doelstellingen, doelgroepen, ...) en bleken niet makkelijk articuleerbaar. Het blijft voor de communicatiedienst soms ook moeilijk om snel te reageren, zoals op de overstromingen in Spanje of op parlementaire vragen, wetten die gestemd worden. Terwijl dat eigenlijk strategisch is om bij te dragen tot beleidsbeïnvloeding. Daar is inderdaad nog veel winst te halen, maar de dienst moet hier wel op voorbereid worden en de articulaties met beleid moeten hierop aangepast zijn. Communicatie moet het verlengde zijn van beleidsbeïnvloeding. De stuurgroep zou daar ook sturender in kunnen zijn, mits de terugkoppeling goed gebeurt.

De **interne realiteiten en verwachtingen** van de verschillende diensten zijn zeer divers, de diensten streven verschillende doelen na. Fondsenwerving, mobilisering van lokale groepen en overige burgers, meetbare aanwezigheid in media, beleidsbeïnvloeding: het zijn verschillende domeinen met verschillende logica. Die verschillende doelstellingen van de diensten kunnen vaak moeilijk allen behaald worden binnen één gemeenschappelijk project. Dienstoverschrijdend werken klinkt als een logische stap, maar wanneer het concreet wordt blijkt het toch vaak moeilijk te zijn. Bijvoorbeeld werk rond mijnbouw kan misschien duidelijke beleidsdoelen nastreven maar niet fondsenwervend zijn. Een ander voorbeeld dat werd aangehaald betrof het uitwerken van een advocacy-strategie door dienst beleid m.b.t. een eis naar banken over investeringen en funding. Bij overleg met de bewegingsdienst kan dan blijken dat dit thema moeilijk is om over te brengen naar een breed publiek. Met andere woorden, wat werkt op beleidsniveau werkt niet noodzakelijk naar het bredere publiek en/of bij de basis van 11.11.11 - en omgekeerd. De verwachte synergie komt niet noodzakelijk altijd van de grond.

De samenwerking tussen diensten rond klimaat en migratie kent vooral synergiën tussen beleids- en communicatiedienst, maar blijft verder een uitdaging. Een geïntegreerde aanpak vergt intensieve terugkoppeling tussen diensten, wat door volle agenda's en uiteenlopende prioriteiten niet altijd soepel verloopt. Interviews suggereren dat strategisch, dienstoverschrijdend werken nog onvoldoende ontwikkeld is, waardoor diensten voornamelijk binnen hun eigen kaders blijven opereren. Dit maakt het moeilijk om gezamenlijke beleidsimpact te definiëren en om afstemming te vinden tussen verschillende analyses en strategieën. Het bredere scala aan invalshoeken en de minder scherpe focus tussen diensten bij het thema Klimaat en in mindere mate bij het thema Migratie zorgt dat het moeilijk is om focus te behouden in de probleemstelling en actiepunten. Hierdoor blijft de aanpak vaak op een abstract niveau hangen, wat implementatie bemoeilijkt. Dit is vooral het geval voor de samenwerking tussen Beweging en Beleid. Het is voor 11.11.11 uitermate belangrijk om als bekende beweging te blijven voortbestaan. 11.11.11 ontleent, zoals bleek uit de interviews, daardoor een grote representatieve legitimiteit bij beleidsvoerders. Maar het is (nog) niet duidelijk hoe een brede mobiliserende beweging thematisch de beleidsdienst kan versterken. De evaluatoren begrepen dat op dit moment volop aan een bewegingsstrategie wordt gewerkt. Wat de evaluatoren wel konden vaststellen, op basis van de interviews met beleidsvoerders, is doordat 11.11.11 een beweging is, een achterban heeft ze aan tafel worden uitgenodigd. Het is een opendeur intrappen mocht 11.11.11 breed (digitaal of live) kunnen mobiliseren rond bepaalde migratie- en klimaataspecten (zoals ze in sommige gevallen deed), haar stem luider en krachtiger gehoor zal vinden.

Aansluitend hierbij merken de evaluatoren op dat zowel voor het thema klimaat als het thema migratie er een zeer grote politieke en publieke polarisering is ontstaan die het werk van de 11.11.11 bemoeilijkt en naar verwachting de resterende programmaperiode verder zal bemoeilijken. De vraag is of 11.11.11 als beweging niet sterker moet inzetten op pogingen om het polariserend karakter in de samenleving te ontmijnen en de strijd moet aangaan om het '*bewegende midden*' in de gewenste richting van 11.11.11 te laten evolueren. Er zou binnen dit kader kunnen onderzocht worden of de tools die ontwikkeld werden door het project '*other talk*' niet breder kunnen ingezet worden. Er zou onderzocht kunnen worden of de uitstekende en uitgebreide outputs van dit project niet ruimer ingezet kunnen worden in de verschillende diensten. Het project '*other talk*'

was geen voorwerp van deze mid-termevaluatie, niettemin zijn de evaluatoren van oordeel dat de resultaten van dit project bruikbaar zijn voor het ontwikkelen van strategieën om het brede publiek op een genuanceerde en niet-polariserende manier te informeren (en misschien wel te mobiliseren).

4.4 Strenght in Numbers

EV.4. In welke mate heeft de **nieuwe kerngedachte “Strength in Numbers”** uit de rebranding bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere **netwerking** van 11.11.11?

EV. 4.1. In hoeverre is de nieuwe kerngedachte (en manifest) bij de verschillende doelgroepen bekend? Hoe wordt het begrepen en wat betekent dat betekent dit in de praktijk? Ervaren CSOs dat er door samenwerking meer slagkracht is?

EV. 4.2. In welke mate draagt het specifiek bij tot doeltreffendheid? In welke mate draagt het specifiek bij tot efficiëntie?

EV. 4.3. Welke verbeterpunten kunnen worden geïdentificeerd.

Uit de interviews met externen (leden, administratie, beleidsvoerders) blijkt dat niet iedereen vertrouwd is met de nieuwe branding en de achterliggende visie. De personen die wel op de hoogte waren van het nieuwe concept hadden een eerder neutrale houding. Bij het dieper doorvragen met expliciete vermelding van de baseline en de achterliggende gedachten, konden de meeste respondenten bevestigen dat de nieuwe kerngedachte/manifest de eigenheid van 11.11.11 goed weerspiegelt.

Intern wordt de baseline wordt door sommigen positief onthaald en gezien als een vernieuwende en wervende slogan. Respondenten merken op dat het goed past bij de aanpak van 11.11.11 als koepelorganisatie en beweging, en dat het intern een gevoel van samenwerking stimuleert. De slogan moedigt aan om te zoeken naar wie er betrokken kan worden en hoe samengewerkt kan worden. Een nadeel dat genoemd wordt, is dat de inhoudelijke missie van 11.11.11 niet direct in de slogan naar voren komt. De slogan is algemeen toepasbaar en niet specifiek genoeg voor de thema's waar 11.11.11 zich mee bezighoudt. Er wordt aangegeven dat de slogan intern weliswaar leidt tot een gevoel van samenhang, maar dat er nog stappen gezet kunnen worden in de uitvoering ervan, zowel binnen het secretariaat als met leden en vrijwilligers. Vooral bij de afdeling communicatie bleek de nieuwe slogan een belangrijk topic te zijn en te worden bewaakt. Het wordt daar gezien als een sterk ontwikkeld merkverhaal, met concrete handvaten, woordgebruik. Volgens Communicatie spelen alle diensten een rol in Strengths in Numbers, maar vooral beweging, en campagnes kunnen hier een belangrijke rol inspelen. Strength in Numbers heeft waarschijnlijk potentieel in het nieuwe bewegingsmodel, met meer focus op gedecentraliseerde en autonome drukingsacties, maar wel gecoördineerd binnen flexibele netwerken.

Als Strength in Numbers op de hierboven beschreven manier vorm krijgt (dus binnen het nieuwe bewegingsmodel), dan bestaat de kans dat het mee zal kunnen bijdragen tot een versterking van de

beleidsbeïnvloeding. Flexibele, punctuele, gedecentraliseerde en endogene maar gecoördineerde acties binnen lichte en onderling gearticuleerde netwerken kunnen beleidseisen ondersteunen.

Deze manier van werken zou inderdaad efficiënt kunnen zijn, in de zin dat de groepen op endogene wijze actief zijn. Ze zullen uiteraard input nodig hebben vanuit 11.11.11, ze moeten in kaart moeten worden gebracht, versterkt moeten worden enz., wat investeringen vraagt. Maar eenmaal operationeel zouden het lichte en redelijk autonome entiteiten moeten zijn, die zichzelf onderling ook kunnen activeren. Strength in Numbers kan dus een verschil maken, maar dan moet het meer dan een logo zijn. Implementatie van het nieuwe bewegingsmodel zal hierin een belangrijke rol moeten spelen.

Specifiek voor de werking van de beleidsdienst op zich, dus naar de beleidsvoerders en bestaande leden toe, maakt de nieuwe slogan geen groot verschil. 11.11.11 is op zich een sterk merk, met of zonder de nieuwe baseline.

4.5 Ledenbetrokkenheid

EV.5. Hoe wordt de betrokkenheid geëvalueerd van onze leden bij de organisatie en de uitvoering van acties voor beleidsmakers en het brede publiek? Wat zijn de mogelijke verbeterpunten?

EV.5.1. Hoe betrokken zijn de leden volgens de 11.11.11 teams? (door samenwerking/coalitie meer impact)

EV. 5.2. Hoe betrokken zijn en voelen de leden zich bij de uitvoering en organisatie van acties? En bij de beleidsbeïnvloeding?

EV. 5.3. Wat zijn de sterktes en zwaktes van de verschillende vormen van betrokkenheid?

EV.5.3. Welke verbeterpunten kunnen worden geïdentificeerd?

Voor het thema migratie zijn er een beperkt aantal leden en partners zeer betrokken (voornamelijk CNCD, Amnesty International, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Orbit, Fairwork, Caritas Internationaal) bij de beleidsbeïnvloedende activiteiten. Zoals hierboven al werd aangeduid, wordt 11.11.11 door alle geïnterviewde leden erkend als een organisatie met een grote expertise op het vlak van hervestiging, de internationale dimensie van arbeidsmigratie, het in kaart brengen van de mensenrechtensituatie en pushbacks, en het beklemtonen van het verband tussen ontwikkelingssamenwerking en migratie. Deze expertise wordt expliciet als een sterkte beschouwd. De inhoudelijke samenwerking rond dossiers zoals hervestiging en arbeidsmigratie wordt als zeer positief ervaren, waarbij de opbouw van dossiers in gemeenschappelijk overleg plaatsvindt, wat sterk wordt geapprecieerd door de leden. De communicatie tussen de betrokken leden verloopt eerder informeel en ad hoc, wat als een meerwaarde wordt gezien, dankzij de directe, transparante uitwisseling van informatie. Leden geven aan dat er een ‘natuurlijke’ complementariteit is tussen hun werk en dat van 11.11.11, bijvoorbeeld op het vlak van arbeidsmigratie. Daarnaast ondersteunen 11.11.11 en de betrokken organisaties elkaars acties en activiteiten, onder andere door het delen van sociale mediaposts. Ook de lobbyactiviteiten worden zonder grote onderlinge concurrentie op elkaar afgestemd, wat kan gebeuren door gezamenlijk overleg of door het meenemen van elkaars standpunten in politieke contacten. Het internationale netwerk van 11.11.11, en de mogelijkheid om op globale gegevens en specifieke verhalen zoals die rond

pushbacks beroep te doen, wordt door de leden als zeer waardevol en aanvullend beschouwd. Ten slotte maakt de naamsbekendheid van 11.11.11, in combinatie met het feit dat de organisatie een brede achterban vertegenwoordigt, het voor leden aantrekkelijk om voor bepaalde lobbyactiviteiten met 11.11.11 samen te werken.

Expliciet vragend naar de verbeterpunten was er geen enkele respondent die bepaalde zwaktes in kaart bracht of verbeterpunten wenste aan te reiken.

De evaluatoren merken wel op dat slechts deze leden werden geïnterviewd die intensief samenwerken met 11.11.11 wat kan resulteren in een bias van de antwoorden op deze evaluatievraag. De evaluatoren hadden ook geen toegang tot officiële verslagen van werkgroepvergaderingen waardoor het niet volledig duidelijk is of andere leden actief deelnemen of betrokken worden.

Rond klimaat is de Klimaatcoalitie het kader waarin betrokkenheid van leden vorm krijgt, dus dat is een vrij specifieke situatie. Veel leden van 11.11.11 beschrijven hun betrokkenheid bij klimaatwerking ook expliciet op deze manier, nl. via de Klimaatcoalitie.

Veel van de grootste leden van 11.11.11 zijn lid van de KC en die zijn inderdaad redelijk tot sterk betrokken bij de KC. Sommigen zetelen in de AV, anderen zijn ook actief in werkgroepen (kerngroep, beleidsgroep (politieke werking), mobilisatie, ...).

Klimaat krijgt uiteraard ook vorm in de najaarscampagne, maar de leden zijn hier niet zo sterk bij betrokken.

Leden doen op verschillende manieren mee aan de werking van de KC, zoals hierboven kort beschreven. De beleidsbeïnvloedingsvergaderingen met beleidsmakers worden meestal uitgevoerd door CNCD of 11.11.11 (afhankelijk van de taal van de beleidsmakers) maar leden kunnen participeren i.f.v. de thematiek. KC probeert de expertise van de leden optimaal te benutten waardoor veel leden een actieve rol kunnen opnemen in de KC.

4.6 Het Monitoringsysteem

EV.6. Is het monitoringssysteem (met progress markers bij boundary partners) afdoende om veranderingen (en contributie) te meten in het beleidswerk/ Outcome 4?

EV6.1. *Hoe wordt het monitoringssysteem beoordeeld als instrument om verandering te meten door de teamleden van 11.11.11.?*

EV6.2. *Zijn veranderingen nodig/wenselijk in het monitoringssysteem?*

Voor het thema migratie en klimaat werden twee types Excel tabellen met de evaluatoren gedeeld. Het eerste type tabel bevat de beide jaarthema's met als doel om de objectieven van de jaarthema's te operationaliseren met een soort van geoperationaliseerde doelstellingen/resultaten per outcome

van de ToC. Deze tabel wordt echter niet gebruikt en is voor beide jaarthema's niet volledig ingevuld. Dit is een beslissing die op directieniveau is genomen en die voor een deel te wijten is aan het grote verloop (en afwezigheid) van M&E verantwoordelijken binnen 11.11.11.

Het tweede type Excel-tabel is een zeer uitgebreide tabel met verschillende tabbladen waarbij voor alle thema's van de beleidsdienst gegevens worden gerapporteerd. De verschillende tabbladen omvatten onder andere de rapportering op een aantal kwantitatieve indicatoren, progress markers (eerder kwalitatief) en ook beschrijving van de bereikte outcomes, politieke contacten en outputs. De narratieve beschrijving is eerder beperkt en de bronverwijzing (die als ondersteunende documentatie kan dienen) is niet altijd accuraat weergegeven. Bovendien stelden de evaluatoren vast dat er zekere vorm van onderrapportering aanwezig is. Niet alle contacten en outputs worden geregistreerd. Voor de outcomes (die we hierboven beschreven) is dat wel grotendeels het geval. De tabel met al haar onderliggende tabbladen maakt het voor de beleidsdienst mogelijk om op geaggregeerd niveau te rapporteren aan DGD.

Nochtans betwijfelen de evaluatoren dat het monitoringsysteem de beleidsdienst in staat stelt om de geregistreerde gegevens te gebruiken voor leerdoeleinden. Op basis van het monitoringsysteem is zeer moeilijk om verbanden te leggen tussen politieke contacten en outputs aan de ene kant en outcomes aan de andere kant. De narratieve beschrijvingen in de excel-tabel zijn te kort om mogelijke verbanden te detecteren. Het is bovendien vrij omslachtig om chronologische verbanden te leggen tussen outputs, politieke contacten en outcomes.

De progress markers zijn op zich een goed planningsinstrument om duidelijke meerjarendoelstellingen en objectieven te formuleren, maar vertellen op zich weinig hoe bepaalde verandering tot stand is gekomen. De evaluatoren capteerden het signaal bij medewerkers van de beleidsdienst dat het systeem met progress markers onvoldoende meerwaarde biedt en dat veel monitoringdata gewoon een registratiesysteem is om te rapporteren naar DGD.

Dit kan en mag uiteraard niet de bedoeling zijn van een monitoringsysteem. De evaluatoren bevelen daarom aan om het Excelgedeelte van het monitoringssysteem drastisch uit te zuiveren en te beperken tot de registratie van gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor rapportering naar DGD en dus te beperken tot gegevens die op geaggregeerd niveau dienen gerapporteerd te worden. We stellen daarnaast een andere structuur van de excel-tabel voor om de dagdagelijkse monitoring bij te houden. De nieuwe structuur zou beter geschikt moeten zijn om per thema en subthema de activiteiten, outputs en outcomes op te volgen. Vervolgens wordt het iets eenvoudiger om verbanden te ontdekken en dus leren gemakkelijker te maken.

5. AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1: Versterk de lange-termijn-relatie met administraties

Ontwikkel naast de bestaande strategie voor parlementsleden ook een gerichte strategie voor de administraties. Bijvoorbeeld:

- Structurele contacten leggen met beleids- en expertencellen binnen verschillende niveaus (federale en gewestelijke administraties).
- Verder opbouwen van een duurzaam netwerk met sleutelpersonen die vaak langer op een specifiek thema zitten dan ministers of kabinetsmedewerkers en daardoor relevante invloed uitoefenen op beleidskeuzes.
- Bekijken ook hoe 11 de administratie specifiek kan ondersteunen (bijvoorbeeld expertise aanreiken over duurzame klimaatprojecten in het zuiden in het kader van klimaatfinanciering).

Aanbeveling 2: Overweeg meer thematische focus en borg de expertise

Overweeg om de personele inzet op migratie en klimaat te vergroten of (bij ongewijzigde stafomvang) te kiezen voor een meer selectieve focus op prioritaire onderwerpen. Bijvoorbeeld:

- Documenteer systematisch opgebouwde kennis en contactendatabanken, zodat kennisverlies door personeelwisseling tot een minimum beperkt blijft.
- Stimuleer intern kennisuitwisseling: organiseer vaste 'kennisdelingsmomenten' om resultaten, netwerken en leermomenten over migratie en klimaat met elkaar te delen.

Aanbeveling 3: Versterk een 'evidence-based' benadering voor conservatieve partijen

Ontwikkel een verfijnde lobbystrategie gericht op beleidsmakers aan de rechterzijde van het politieke spectrum, zonder het eigen waardenkader te verloochenen. Bijvoorbeeld:

- Bijvoorbeeld identificeren van individuen of partijdossiers die (deels) aansluiten op de standpunten van 11.11.11, bijvoorbeeld de economische voordelen van gereguleerde arbeidsmigratie of de technologische invalshoek van energietransitie.
- Daartoe kunnen onderzoeksgegevens, rapporten van instellingen als de Wereldbank en het IMF worden gebruikt, en praktijkvoorbeelden uit de privésector om de argumentatie aan te scherpen en draagvlak te creëren bij conservatieve partijen.

Aanbeveling 4: Blijf vasthouden aan 'radicale' klimaatrechtvaardigheid, maar pas de presentatie van argumenten aan.

Behoud de kernboodschap rond internationale verantwoordelijkheid en klimaatfinanciering, maar overweeg flexibiliteit in de manier waarop deze wordt gecommuniceerd. Bijvoorbeeld:

- Het werken met verschillende invalshoeken (economisch, gezondheid, mensenrechten) om diverse stakeholders te bereiken zou een mogelijke strategie kunnen zijn.
- Het continueren en verbreden van allianties.
- Blijf vooruitstrevende ondernemers of experts met reputatie in het bedrijfsleven betrekken om het klimaatdiscours te verrijken en een breder politiek draagvlak te creëren.

Aanbeveling 5: Versterk de (publieke) rol van de beweging

Zet de bewegingsdienst strategisch in om het 'beweegbare midden' van de samenleving te bereiken en het maatschappelijk draagvlak voor een rechtvaardige migratie- en klimaatagenda te vergroten. Bijvoorbeeld:

- Bijvoorbeeld het ontwikkelen van methodes om burgerdialogen te faciliteren (bijvoorbeeld 'other talk'-formats of burgerfora) die de polarisatie rond migratie en klimaat kunnen doorbreken.
- Het gebruiken van gerichte campagnes om nieuwe doelgroepen (zoals jongeren, lokale gemeenschappen, middenveldorganisaties) te betrekken bij de thematiek.

Aanbeveling 6: Blijf investeren in kwantitatief en kwalitatief onderzoek rond migratie en klimaat

Zet het succes van de studies (zoals die rond arbeidsmigratie-uitbuiting) verder om in reguliere publicaties die het beleids- en publieke debat voeden. Bijvoorbeeld:

- Houd een vaste publicatieroutine aan (bijvoorbeeld jaarlijks terugkerende 'pushback-rapporten' of 'klimaatfinancieringsbarometers') die pers en politici op de hoogte houdt.
- Werk waar mogelijk samen met universiteiten en andere onderzoeksinstellingen om geloofwaardig te behouden en extra data te verzamelen.

Aanbeveling 7: Bevorder gezamenlijke analyses en dossiervorming tussen diensten

Introduceer een uniforme methodiek om probleemanalyses en lobbydoelen per thema (migratie/ klimaat) aan elkaar te koppelen, zodat beleid, communicatie, beweging en internationale diensten op elkaar aansluiten. Bijvoorbeeld:

- Het faciliteren van een gemeenschappelijk 'startdocument' waarin alle betrokken diensten elkaars doelstellingen en verwachte resultaten opschrijven.
- Expliciet vastleggen wie verantwoordelijk is voor welke stappen in de beleidsbeïnvloeding en hoe andere diensten hierbij kunnen ondersteunen.
- Nagaan of thema's die leven aan de basis (beweging) prioritair kunnen meegenomen worden in de beleidsbeïnvloeding zodat men een bottom-up approach krijgt.

Aanbeveling 8: Vereenvoudig de monitoring en werk narratieve thematische beschrijvingen uit.

Vereenvoudig het bestaande Excel-gebaseerde systeem en zet in op een overzichtelijke en chronologische documentatie van activiteiten, outputs, outcomes en bewijzen van contributie. Bijvoorbeeld:

- Geef voorrang aan het vastleggen van kwalitatieve informatie (context, contactmomenten, beslissende argumenten) boven te gedetailleerde kwantitatieve registraties: uitwerken narratieve verslagen rond thema's en subthema's; kan gekoppeld worden aan de vereenvoudigde monitoringstabel.
- Vereenvoudig monitoringtabel zodat gemakkelijker linken kunnen gelegd worden tussen outcomes, outputs en activiteiten.

6. CONCLUSIES

De onderhavige evaluatie wijst uit dat de beleids- en lobby-inspanningen van 11.11.11 op de thema's migratie en klimaat tijdens de periode van 2022 tot en met 2024 hebben geleid tot meetbare outcomes die grotendeels in lijn liggen met de oorspronkelijke doelstellingen. De algehele conclusie is dat er een aanzienlijke mate van doeltreffendheid werd bereikt in verschillende deelterreinen, zij het met nuances naargelang het onderwerp en de institutionele context waarin wordt geopereerd. De beleidsteams hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het beleid rond arbeidsmigratie, de positie van België in de internationale klimaatonderhandelingen en de publieke en politieke aandacht voor mensenrechtenschendingen in de context van migratie. Tegelijkertijd toont het rapport dat de maatschappelijke en politieke polarisering rond deze thema's de invloed van 11.11.11 bemoeilijkt, maar dat de organisatie er niettemin in slaagt om van betekenis te zijn in het beleidsdebat.

De doeltreffendheid op het thema migratie wordt in hoge mate verklaard door de methodische en systematische lobbystrategie die 11.11.11 volgde rond arbeidsmigratie, pushbacks, remittances en hervestiging. Uit het onderzoek blijkt dat 11.11.11 effectief druk heeft uitgeoefend op politieke actoren, zowel op federaal als Vlaams niveau, door onder meer gedegen studies (bijvoorbeeld over de uitbuiting van arbeidsmigranten) te publiceren en die actief onder de aandacht te brengen van kabinetten en parlementariërs. De overname van bepaalde standpunten, suggesties en zelfs tekstfragmenten in het Vlaams en federaal regeerakkoord, alsook in beleidsnota's, is een sterke indicatie van deze invloed. Belangrijk is echter te erkennen dat de impact op de uiteindelijk verankerde maatregelen mede afhangt van de ideologische positie en prioriteiten van de beleidsmakers. De organisatie kan in deze context niet altijd verhinderen dat beleidsdoelstellingen onder druk komen te staan als gevolg van politieke onderhandelingen of veranderende machtsverhoudingen in regeringen. Toch worden er tastbare resultaten vastgesteld in de bescherming van arbeidsmigranten (met name via de besluiten van de Interministeriële Conferentie in 2023), in de hernieuwde aandacht voor legale migratieroutes en in het opstarten van een autonomere opvangstructuur voor hervestiging. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat de algemene toon in het migratiedebat in Vlaanderen en België verder is verhard, wat voor 11.11.11 een complicerende factor vormt in het streven naar meer menswaardige migratieprocedures en internationale solidariteit.

Op het thema klimaat is 11.11.11 zeer actief in de schoot van de Klimaatcoalitie, waar de organisatie vaak als woordvoerder optreedt en samen met andere actoren optrekt om de Belgische positie te beïnvloeden. De analyse wijst uit dat de centrale rol van 11.11.11 in deze coalitie veel gewicht geeft aan het standpunt dat meer klimaatrechtvaardigheid vereist is, zowel in binnenlands als in Europees en mondiaal verband. De activiteiten in aanloop naar de diverse klimaatconferenties (COPs) en de intensieve contacten met federale en gewestelijke beleidsverantwoordelijken hebben ertoe geleid dat België zich explicieter heeft uitgesproken over de nood aan bijkomende middelen voor klimaatfinanciering en, zij het in beperkte mate, over het fonds voor loss and damage. Er is een

aanzienlijke verhoging van de Belgische klimaatfinanciering te noteren, wat grotendeels toe te schrijven is aan een combinatie van Europese verplichtingen, internationale onderhandelingen en de door 11.11.11 en haar coalitiepartners gevoerde advocacy. Hoewel bepaalde actoren het discours van 11.11.11 soms als radicaal en onverenigbaar met economische prioriteiten afdoen, blijkt dat de inhoudelijke expertise en het actieve aanwezigheidspatroon in de COP-onderhandelingen door het gros van de betrokken beleidsmakers positief worden beoordeeld. De vaak genoemde spanning tussen realisme en radicalisme in klimaatacties is door 11.11.11 niet weggenomen, maar men slaagt er wel in om zonder grote concessies aan de inhoud een serieuze gesprekspartner te blijven voor een brede waaier aan politieke stromingen en institutionele niveaus.

Deze werkwijze wordt door de eigen diensten beschreven als een gerichte inspanning om synergie te vinden tussen beleidsbeïnvloeding, communicatiewerk, beweging en internationale samenwerking, opdat de organisatie haar slagkracht zou vergroten. In de praktijk blijkt de samenwerking tussen de beleids- en communicatiedienst het vlotst te verlopen, onder meer door de sterke *“need for speed”* in publieke communicatie en de gezamenlijke wens om via campagnes en studiedocumenten de politieke agenda te beïnvloeden. De samenwerking met de beweging en de internationale dienst is lang niet altijd even intensief, maar vanuit het rapport is duidelijk dat bepaalde campagnes (zoals de reeks pushback-rapporten voor migratie en de najaarscampagne voor klimaat) de krachten van meerdere diensten bundelen en zo een grotere weerklank krijgen. Een voorbeeld daarvan is het Netwerk van Solidaire Gemeenten, dat migratiebeleid op lokaal vlak concreet vormgeeft. Op het klimaatdossier is het meest in het oog springend voorbeeld de manier waarop de organisatie internationale partners en activisten uit het Zuiden betreft bij beleidsbezoeken en persmomenten, waardoor de Noord-Zuidlink onder de aandacht komt van een breder publiek. Hoewel de geïntegreerde werkwijze door de meeste betrokkenen als een troef wordt beschouwd, blijft de interne coördinatie in sommige gevallen vrij ingewikkeld. Verschillende diensten, waaronder fondsenwerving en beweging, streven deels autonome doelstellingen en plannen, wat het niet steeds gemakkelijk maakt om gezamenlijke prioriteiten te definiëren. De stuurgroepen en directieteam spelen dan een sturende rol, maar de conclusies in het rapport suggereren dat hier nog verdere verfijning mogelijk is om een eenduidige strategische lijn te garanderen.

Het evaluatierapport onderstreept dat de netwerking/ledenbetrokkenheid van 11.11.11 een essentieel element is in het bereiken van politiek en maatschappelijk draagvlak. In het migratiethema vertaalt zich dat vooral in de samenwerking met een kerngroep van lidorganisaties (Orbit, Fairwork, Vluchtelingenwerk, Amnesty, enzovoort) die rond deeltaken (zoals arbeidsmigratie, hervestiging of pushbacks) specifieke expertise en alliantie vormen. Bij het klimaatstuk gaat het dan om de Klimaatcoalitie, waar een zeer brede waaier van organisaties is vertegenwoordigd. In beide gevallen is de conclusie dat 11.11.11 door de omvang en diversiteit van het netwerk en door de reputatie als representatieve koepelorganisatie meer toegang heeft tot politieke onderhandelingen en mediakanalen dan veel kleinere actoren. Tegelijkertijd blijkt dat de organisatie hierdoor ook voortdurend de balans moet zoeken tussen coherent, gemeenschappelijk standpunt en de uiteenlopende visies van partners. De branding met de slogan *“Strength in Numbers”* wordt intern beschouwd als een motiverend frame om de kracht van een brede beweging te benadrukken, maar extern is het nog niet tot in alle geledingen doorgedrongen. Vanuit het evaluatierapport valt op dat, hoewel de baseline in principe de essentie van 11.11.11's werk

onderstreept, de inhoudelijke thematiek niet altijd direct uit de slogan af te leiden is. Het manifest en het merkverhaal bieden echter wel een houvast om zowel intern als met partners voortdurend te benadrukken dat samenwerking en bundeling van krachten essentieel is in het politiek en maatschappelijk krachtenveld.

Een rode draad in de bevindingen over zowel migratie als klimaat is de constatering dat politieke kleur en partijlogica vaak bepalend zijn voor de openheid van beleidsmakers, waardoor 11.11.11 meer ruimte vindt bij partijen die ideologisch dichter aansluiten bij solidariteits- en mensenrechtenperspectieven. De analyse rond arbeidsmigratie leert echter dat de organisatie ook bij meer behoudende actoren succes kan boeken met stevig onderbouwde, evidence-based advocacy waarin de nadruk bijvoorbeeld ligt op economische argumenten of pragmatische oplossingen. Dergelijke praktijk wijst erop dat 11.11.11 een middenweg zoekt tussen het eigen (soms principiële) discours en het tegemoetkomen aan de concrete aandachtsvelden van beleidsmakers die vooralsnog weigerachtig staan tegenover brede hervormingen of hogere ambities. Op het klimaatdossier is die houding ook zichtbaar, hoewel sommigen aangeven dat 11.11.11 en de Klimaatcoalitie door de Vlaamse onderhandelaars soms als te verregaand worden gezien. Er is dus een constante uitdaging om kernboodschappen rond klimaatrechtvaardigheid en internationale solidariteit te behouden, zonder de dialoog te blokkeren of de communicatie te reduceren tot platgetreden algemeenheden.

Op operationeel vlak wordt de monitoring van outputs en outcomes voor de beleidsdienst voornamelijk uitgevoerd via Excel-tabellen, kwantitatieve indicatoren en progress markers. De conclusie in het rapport is dat die methodiek in de praktijk vooral voor externe rapportage naar de overheid (met name de DGD) wordt toegepast, terwijl de interne leerfunctie te beperkt blijft. Omdat zowel tijd als methode niet in alle gevallen toereikend zijn om diepgaand oorzakelijke verbanden tussen acties en beleidsveranderingen te duiden, neemt de toegevoegde waarde van monitoring voor de dagelijkse werking af. De aanbeveling is om de registraties te vereenvoudigen en systematischer te documenteren wat het oorzakelijk verband is tussen specifieke lobby-initiatieven en de waargenomen veranderingen. Die oefening is niet enkel nuttig voor rapportage, maar ook om intern te leren en de efficiëntie en strategische focus van latere campagnes te verhogen.

11.11.11 is erin geslaagd om met beperkte middelen en in een uitermate moeilijke politieke context belangrijke verbeteringen in beleid en bewustwording rond migratie en klimaat te bewerkstelligen. Niettemin moet de organisatie zich voorbereiden op een verdere verharding van het debat. Het rapport noemt de toenemende polarisatie omtrent migratie, het afzwakken van aandacht voor ontwikkelingssamenwerking en de druk op internationale klimaatafspraken als factoren die wellicht een blijvende impact zullen hebben op het mobilisatievermogen van de maatschappij. Dat vergt, naast de voortgezette inzet op lobby en politiek werk, ook een systematische inspanning om het draagvlak voor internationale solidariteit aan te wakkeren bij groepen die minder vertrouwd zijn met de standpunten van 11.11.11. De ambitie om zowel radicaal en principieel te blijven als bereikbaar en rationeel voor een breed publiek, zal een cruciale evenwichtsoefening blijven.

In lijn met de bevindingen van deze evaluatie worden in het rapport negen aanbevelingen geformuleerd, met als belangrijkste aandachtsvelden de verdieping van relaties met administraties

en beleidsmakers (aanbeveling 1), het bevorderen en documenteren van thematische expertise (aanbeveling 2), het aanboren van nieuwe strategieën in dialoog met conservatieve en centrumrechtse partijen (aanbeveling 3) en het behouden van een duidelijk raamwerk voor klimaatrechtvaardigheid, mede door de argumentatie tactisch te presenteren (aanbeveling 4). Daarnaast omvatten de aanbevelingen onder meer de oproep om de publieke rol van de beweging te versterken en polarisering actief tegen te gaan (aanbeveling 5), te blijven investeren in gedegen onderzoek (aanbeveling 6), de analyses en dossiervorming onderling te coördineren (aanbeveling 7), het monitoringssysteem te vereenvoudigen (aanbeveling 8) en meer interne leerruimte te creëren (aanbeveling 9).

7. ANNEX 1. PROGRESS MARKERS THEMA KLIMAAT & MIGRATIE

7.1 Klimaat

Doelstelling

In dit programma willen we zien dat de Belgische overheden (focus: federaal) bijdragen aan de internationale klimaatfinanciering, door:

- Een nieuwe verbintenis aan te gaan op het internationale niveau die een eerlijke en stijgende bijdrage vormt aan de internationale doelstelling. Volgens onze berekening is een eerlijke bijdrage van België aan de \$100-miljard doelstelling minstens 500 miljoen euro per jaar (publieke middelen).
- Te garanderen dat de middelen ‘nieuw en additioneel’ zijn, dwz. los van het groeipad naar de 0,7% (zie hoger).
- De kwaliteit van de middelen te garanderen door
 - te focussen op de grootste noden van de meest kwetsbare groepen, ofwel een focus te behouden op aanpassing en de minst ontwikkelde landen
 - specifieke aandacht te hebben voor genderaspecten
 - in te zetten op internationale klimaatfondsen
 - strikte criteria te hanteren voor nieuwe projecten en het geven van financiering, e.g. in het kader van BIO
- Werk te maken van innovatieve financieringsbronnen die extra middelen garanderen voor de internationale klimaatfinanciering op basis van het principe ‘de-vervuiler-betaalt’, op nationaal en internationaal niveau.
- Een ambitieuze houding aan te nemen bij de internationale klimaatonderhandelingen over dit onderwerp, met name over de post-2025 doelstelling maar ook transparantie/rapportering, het garanderen van de kwaliteit van de middelen (focus op de meest kwetsbare groepen (LDC’s en SIDS, gender)), realiseren van een balans adaptatie-mitigatie, financiering voor ‘loss and damage’.

Baseline

- De jaarlijkse België gerapporteerde financiering schommelt rond de 100 miljoen euro, met een grote dubbel telling van ontwikkelingsprojecten (97% gerapporteerde KF is ook ODA in 2019). De federale regering levert de grootste bijdrage.
- De focus van de Belgische financiering ligt op aanpassing en de meest kwetsbare landen, maar:
 - Deze focus is niet geëxpliciteerd in publieke teksten
 - Sinds 2016 besteedt de federale regering een deel van haar financiering via BIO, die uitsluitend energieprojecten (mitigatie) implementeert en minder overwegend actief is in LDC’s.
 - De Vlaamse regering kiest bij haar klimaatfinanciering ‘prioritair voor projecten waarin Vlaamse bedrijven participeren (regeerakkoord), wat een risico inhoudt op verschuiving naar een minder grote focus op de grootste noden van de meest kwetsbare groepen.
- Sinds het aflopen van het samenwerkingsakkoord over de klimaatdoelstellingen voor 2020, heeft België geen internationaal engagement lopen voor de internationale klimaatfinanciering
- Gesprekken voor een post-2025 doelstelling moeten nog opstarten (COP26)

Progress markers

Expect to see	Like to see	Love to see (maximum haalbare tegen 2026)
---------------	-------------	--

1. Minstens één bevoegd kabinet van een Vlaamse partij gaat in dialoog met 11.11.11 over klimaatfinanciering.	2. De federale bijdrage voor internationale klimaatfinanciering stijgt (naar meer dan 130 miljoen / jaar).	3. De VL, FED, WA en BR ministers sluiten een nieuw akkoord voor de internationale klimaatfinanciering 2021-2025 met een hogere totale bijdrage dan in de periode 2015-2020 (in totaal meer dan 150 miljoen/jaar).
4. De Minister van OS bevestigt jaarlijks de focus van de federale klimaatfinanciering op aanpassing en op de meest kwetsbare landen.	5. Parlementairen (van Vlaamse partijen) vragen in het parlementair debat aandacht voor internationale klimaatfinanciering.	
6. In de komende 5 jaar gaan de studiediensten van drie Vlaamse partijen minstens éénmaal in dialoog met 11.11.11 over internationale klimaatfinanciering.	7. Minstens drie Vlaamse partijen nemen minstens één aanbeveling van 11.11.11 over klimaatfinanciering op in hun partijprogramma voor de federale verkiezingen 2024.	
8. Minstens één bevoegd kabinet van een Vlaamse partij gaat in gesprek met de koepels over loss and damage	9. De Belgische onderhandelaren spreken zich tijdens de internationale klimaatonderhandelingen uit voor aanbevelingen van 11 over klimaatfinanciering (post-2025, financiering voor adaptatie, loss and damage...) (discours).	
	10. Parlementairen vragen in Belgisch of Vlaams parlement aandacht voor gender in het (internationaal) klimaatbeleid.	

7.2 Migratie

Doelstelling

In dit programma willen we zien dat de Belgische overheid internationale verantwoordelijkheid opneemt voor mensen op de vlucht. We willen een duidelijke kentering zien naar verhoogde inzet op veilige en legale toegangswegen. We focussen daarbij op de hervestiging naar België van mensen op de vlucht uit conflictregio's. We willen daarnaast dat België ook in EU verband een voortrekkersrol opneemt voor solidariteit en mensenrechten.

Specifieke doelstellingen:

- De regering maakt werk van een ambitieus en structureel hervestigingsbeleid. Er komt een **groeipad voor de hervestiging van vluchtelingen** uit conflictregio's.
- België pleit voor een **structurele hervorming van het EU migratiebeleid** in kader van de onderhandelingen van het nieuwe EU pact voor asiel en migratie, waarbij alle lidstaten verantwoordelijkheid nemen voor een kwaliteitsvolle opvang en bescherming van mensen op de vlucht.
- België neemt deel aan ad hoc **intra-Europese solidariteitsinitiatieven** voor ontschepping/relocatie van verzoekers van bescherming.
- België pleit voor een onafhankelijk en effectief Europees **monitoringmechanisme om pushbacks en andere mensenrechtenschendingen op te sporen en te bestraffen**.

- België is een voortrekker van sterkere garanties mbt mensenrechten in het migratiebeleid van de EU in alle relevante fora. Als lid van Frontex is België ook daar voorvechter van mensenrechten en pleit voor de nodige hervormingen van het agentschap.

Baseline

- Het migratie hoofdstuk in het regeerakkoord vertrekt van ‘de rechten van de mens, zoals onder meer verankerd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het VN-Vluchtelingenverdrag, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het VN-Kinderrechtenverdrag en andere mensenrechteninstrumenten. België erkent het belang van multilaterale samenwerking inzake migratie, zoals bijvoorbeeld het VN Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration.’
- In het regeerakkoord kondigde de regering De Croo aan een voortrekkersrol ‘te blijven spelen voor de realisatie van een gemeenschappelijk Europees asielbeleid,..., haar deel van de verantwoordelijkheid op te nemen en haar vooropgestelde doelstellingen met betrekking tot de hervestiging van vluchtelingen uit te voeren, in samenwerking met de EU-programma’s voor resettlement.’
- In de beleidsnota Asiel en Migratie (2020): ‘Het hervestigingsprogramma zal structureel versterkt worden, in het bijzonder voor de meest kwetsbare personen. België zal zijn gemaakte engagementen van de vorige jaren respecteren. Zo zullen er voor eind 2021, de deadline die door de Europese Commissie werd opgelegd, nog 1 615 personen hervestigd worden. Ook daarna zal België zijn verantwoordelijkheid opnemen en vluchtelingen hervestigen naar België. Hierbij zal beroep gedaan worden op de financiering die aangeboden wordt door de Europese Unie.’
- ‘België zal zich menselijk en solidair blijven opstellen in geval van acute noodsituaties in het buitenland waarbij opvang van kwetsbare mensen vereist is.’ Zo stelt het regeerakkoord.
- Beleidsnota Asiel en Migratie: ‘Na de brand in het kamp van Moria op het eiland Lesbos is de vorige regering het engagement aangegaan voor de relocatie van 12 niet-begeleide minderjarigen en 100 tot 150 personen uit het kamp. Deze federale regering kiest resoluut voor het aantal van 150 personen en zal zo snel mogelijk deze personen naar België overbrengen.’
- Beleidsnota: ‘België zal ook in de komende jaren engagementen aangaan om personen over te nemen vanuit andere lidstaten, zowel in solidariteit met landen die een hoge instroom kennen als in het kader van reddingsacties op de Middellandse Zee, waarbij de EU-lidstaten hun internationale verplichtingen nakomen.’

Progress markers

Expect to see	Like to see	Love to see (maximum haalbare tegen 2026)
1. Het kabinet van de Staatssecretaris van Migratie gaat jaarlijks in gesprek met 11.11.11 over de aanbevelingen van het middenveld over hervestiging.	2. Parlementairen vragen aandacht voor de genderdimensie in het hervestigingsbeleid in het parlementair debat.	
3. Parlementairen van minstens 3 Vlaamse partijen gaan met 11.11.11 in gesprek over de aanbevelingen van het middenveld over hervestiging.	4. Parlementairen van minstens 2 Vlaamse partijen steunen aanbevelingen van het middenveld over hervestiging in het parlementair debat. (discours, parlementaire vragen, resoluties of andere initiatieven).	5. België realiseert een groei (gemiddeld per jaar over 5 jaren) van het reëel aantal naar België hervestigde personen (2021: 950).
	6. Minstens 3 Vlaamse partijen nemen aanbevelingen van het middenveld over	7. De regering of het parlement voorziet structurele garanties die hervestiging verankeren (in lijn met de aanbevelingen van het middenveld) in

	hervestiging op in hun partijprogramma voor de federale verkiezingen 2024.	het Belgische migratiebeleid, bij voorkeur in het nieuwe Belgische migratiewetboek.
8. De Belgische regering spreekt zich publiek uit tegen pushbacks en andere mensenrechtenschendingen. (discours)	9. Parlementairen vragen informatie over Belgische positie binnen Frontex in het parlementair debat. (discours, parlementaire vragen, resoluties of andere initiatieven).	10. In kader van de onderhandelingen over het nieuwe EU Pact voor asiel en migratie, steunt de Belgische regering voorstellen voor verplichte EU solidariteit in het opnemen van verzoekers van internationale bescherming en de uitbouw van betere systemen van opvang en bescherming in alle lidstaten (globale evaluatie).

8. ANNEX 2 EVALUATIEMATRIX

Evaluatievragen ToR	Afgeleide Evaluatievragen	Beoordelingscriteria/ Indicatoren	Gegevensbronnen
EV1 Worden de verwachtingen aangaande doeltreffendheid en impact van de geïntegreerde aanpak ingelost en liggen de outcomes voor de thema's klimaat en migratie in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen?	EV.1.1. Worden de outcomes (vnl. Outcome 4) en resultaten behaald zoals voorzien (met betrekking tot Klimaat & Migratie) of zijn ze in lijn met de verwachtingen? (<i>Effectiviteit</i>)	*Bereikte outcomes & resultaten in functie van het logische kader	* Monitoringgegevens * Documentanalyses * Interviews met Teamleden betrokken bij Klimaat en migratie advocacy /beleidsdienst/ en andere betrokken diensten
	EV.1.2. Zijn er (on-)verwachte positieve/negatieve veranderingen?	* Inventarisatie van veranderingen die positief/negatief waren en niet voorzien waren	* Monitoringgegevens * Documentanalyses * Interviews met Teamleden + 3 prioritaire doelgroepen
	EV.1.3. Zijn de waargenomen veranderingen in lijn met het beoogde veranderingsproces en de onderliggende hypothesen. (<i>Relevantie</i>)	*Analyse van Veranderingstheorie op basis van contextanalyse en bereikte veranderingen	* Documentanalyses * Interviews met Teamleden + 3 prioritaire doelgroepen
	EV.1.4. Hoe werden de veranderingen bereikt en welk rol speelt/speelde 11.11.11. daarin? (<i>contributie</i>)	* contributie van bereikte resultaten en outcomes	* Documentanalyses * Interviews met Teamleden + 3 prioritaire doelgroepen op basis van contributie-analyses & Outcome harvesting
	EV.1.5. Wat is de toegevoegde waarde van de geïntegreerde aanpak?	* identificatie van goede praktijken (casestudies) *	* Documentanalyses * Interviews of focusgroepdiscusses met Teamleden van alle betrokken diensten + 3 prioritaire doelgroepen
EV2 Wat zijn de mogelijke verbeterpunten op vlak van efficiëntie , doeltreffendheid ? Moeten bepaalde hypothesen herzien worden?	EV.2.1. Zijn er verbeterpunten in de geïntegreerde aanpak vast te stellen zodat de doeltreffendheid wordt vergroot? (<i>Op basis van de bevindingen onder evaluatievraag 1</i>)	<i>Zie evaluatievragen 1 en zal worden ontwikkeld op basis van de antwoorden op de andere evaluatievragen</i>	

Evaluatievragen ToR	Afgeleide Evaluatievragen	Beoordelingscriteria/ Indicatoren	Gegevensbronnen
	EV.2.2. Dienen er aanpassing te worden gemaakt over de Veranderingstheorie en/of hypothesen?	*contextuele verandering *Behoeften doelgroepen * Logische samenhang/interne consistentie/haalbaarheid *Dit alles op basis en met behulp van de antwoorden geleverd op evaluatievragen 1	*Focusgroepdiscussies of interviews met teamleden 11.11.11. *Interviews met sleutelinformanten
EV3 In welke mate hebben de structuren en tools voor dienstoverschrijdende samenwerking (zowel binnen België werking als de link met de internationale werking) bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere aanpak van geïntegreerde acties m.b.t klimaat en migratie?	EV.3.1. Welke tools en structuren voor dienst overschrijdende samenwerking bestaan er m.b.t. klimaat en migratie? (Zowel in België, als de link met de internationale samenwerking) EV.3.2. Zijn deze tools en structuren effectief voor beleidsverandering op het vlak van zowel klimaat als migratie? Is er een onderscheid te maken tussen beiden? (sphere of influence?) EV.3.3. Zijn deze tools en structuren efficiënt voor beleidsverandering op het vlak van zowel klimaat en migratie? Is er een onderscheid te maken tussen beiden? EV.3.4. Welke verbeterpunten en aanbevelingen kunnen worden geïdentificeerd/geformuleerd.	* inventarisatie van tools & structuren * Tools & structuren hebben bijgedragen tot het bereiken van de resultaten * De opgezette tools en structuren werden ervaren als de meest efficiënte werkwijzen	* documentanalyses + interviews met staff en andere betrokken (doelgroepen) * documentanalyses * Interviews met 11.11.11 teams én de drie prioritaire doelgroepen
EV4 In welke mate heeft de nieuwe kerngedachte “Strength in Numbers” uit de rebranding bijgedragen tot een effectievere en efficiëntere netwerking van 11.11.11?	EV. 4.1. In hoeverre is de nieuwe kerngedachte (en manifest) bij de verschillende doelgroepen bekend? Hoe wordt het begrepen en wat betekent dat betekent dit in de praktijk? Ervaren CSOs dat er door samenwerking meer slagkracht is? EV. 4.2. In welke mate draagt het specifiek bij tot doeltreffendheid? In welke mate draagt het specifiek bij tot efficiëntie? EV. 4.3. Welke verbeterpunten kunnen worden geïdentificeerd.	* bekendheid van en gekende invulling van de nieuwe kerngedachte/manifest * positieve/ negatieve / neutrale beoordeling van rebranding bij de doelgroepen	* Interviews of focusgroepdiscussies met drie prioritaire doelgroepen * survey * Interviews of focusgroepdiscussies met drie prioritaire doelgroepen * survey
EV5 Hoe wordt de betrokkenheid geëvalueerd van onze leden bij de organisatie en de uitvoering van acties voor beleidsmakers en het brede publiek ? Wat zijn de mogelijke verbeterpunten?	EV.5.1. Hoe betrokken zijn de leden volgens de 11.11.11 teams? (<i>opm, door samenwerking/coalitie meer impact</i>) EV. 5.2. Hoe betrokken zijn en voelen de leden zich bij de uitvoering en organisatie van acties? En bij de beleidsbeïnvloeding?		* Interviews of focusgroepdiscussies met de betrokken 11.11.11. teams * Interviews of focusgroepdiscussies met de betrokken de leden

Evaluatievragen ToR	Afgeleide Evaluatievragen	Beoordelingscriteria/ Indicatoren	Gegevensbronnen
	EV? 5.3. Wat zijn de sterktes en zwaktes van de verschillende vormen van betrokkenheid?		
	EV.5.3. Welke verbeterpunten kunnen worden geïdentificeerd?		* Interviews of focusgroepdiscussies met de betrokken 11.11.11. teams
EV6 Bijkomende evaluatievraag Is het monitoringssysteem (met progress markers bij boundary partners) afdoende om veranderingen (en contributie) te meten in het beleidswerk/ Outcome 4?	EV6.1. Hoe wordt het monitoringssysteem beoordeeld als instrument om verandering te meten door de teamleden van 11.11.11.?		* Interviews of focusgroepdiscussies met de betrokken 11.11.11. teams
	EV6.2. Zijn veranderingen nodig/wenselijk in het monitoringssysteem?		* Interviews of focusgroepdiscussies met de betrokken 11.11.11. teams

9. ANNEX 3 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- 11.11.11. Documenten inzake campagne “Mooi gezegd, nooit gedaan” & “Iedereen verdient een veilige thuis” (PPT’s, publicaties in media, campagnedocumentatie, interne evaluaties).
- 11.11.11. Interne monitoringsgegevens 2022, 2023, 2024, met betrekking tot klimaat en migratie.
- 11.11.11. Pushback rapporten 2022, 2023, 2024, met documenten ter illustratie van mediabereik en lobby-activiteiten, bijhorende interne evaluaties
- 11.11.11 (2023). Kadertekst beleidsbeïnvloeding
- 11.11.11. (2024). Organigram 11.11.11
- 11.11.11 (2021). Theory of Change 11.11.11, 2022-2026 – België.
- 11.11.11. Bevraging 11. personeel evaluatie campagne 2022
- 11.11.11. Outcome Mapping, Beleidsdienst.
- 11.11.11 (2024). Engagement Strategie: Een Energieke en Betrokken Parlementaire Aanpak
- 11.11.11 (2024). Klimaat COP29.
- ACE Europe – HIVA-KU Leuven (2018). Impact Evaluatie van de Beleidsbeïnvloeding door 11.11.11 op de thema’s migratie, Midden-Oosten en Ontwikkelingsfinanciering. Finale Versie Baseline Rapport.
- ACE Europe – HIVA-KU Leuven (2022). Eindevaluatie van de beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 – 2017-2021. Syntheserapport Migratie – Ontwikkelingssamenwerking – Midden-Oosten en analyse van efficiëntie.
- ACE Europe – HIVA-KU Leuven (2022). Eindevaluatie van de beleidsbeïnvloeding van 11.11.11 – 2017-2022. Deelrapport Migratie.
- ADE (2021). Evaluation of international climate finance. How is Belgium tackling the global climate challenge in vulnerable countries?
- Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen & Staatslozen, data hervestiging.
- Government Offices of Sweden (2024). New climate finance goal adopted at COP29.
- IPSOS (2023), View of Belgians on solidarity
- Ivox. 11.11.11 Najaarscampagne. Periode: 23/11/2022 - 02/12/2022
- Vlaams Regeerakkoord, 2024-2029
- Fairwork Belgium (2021). Meer Fairwork in Belgium. Werkboek voor werknemersbescherming van arbeidsmigranten met of zonder verblijfsrecht.
- MO (2022). Wat is loss and damage en waarom wordt het een veelbesproken onderwerp op de volgende klimaat COP?
- Parlementaire handelingen inzake migratie en klimaat
- Other Talk, alle documenten die terug te vinden zijn op de website: <https://11.be/othertalk>